Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3 НОЯБРЬ 1966 й.
1-йил чиқиши.
ПАЙШАНБА.
№ 108
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Бугунги янгиликлар

«ОКТЯБРЬ» МАССИВИДА

КИТОБ МАГАЗИНИ

Бу ерда янги китоб магазини очилди. Китобхонлар магазиндан бадиий асарлар билан бирга ўқувчилар учун керак бўладиган дарсликлар ва ўқув қуролларини ҳам сотиб олишлари мумкин.

САРТАРОШХОНА

«Узумзор» кварталида янги сартарошхона ишга тушди. Унинг хизматидан аҳоли беҳад хурсанд.

САЙЁР ДОРИХОНА

Шаҳарнинг 8-аптека коллективи массивда дори-дармон билан савдо қилувчи кўчма дўкон очди. Ғилдиракча устига ўрнатилган бу дўкондан аҳоли истаган дорисини врач қоғози билан сотиб олиши мумкин.

«ТЕЗ ЁРДАМ»

Уй-жой массивидаги аҳолига хизмат кўрсатиш учун 4-ўрта мактаб қошида «тез ёрдам» кўрсатиш станцияси очилди. Станцияда медицина ходимлари кеча-кундуз навбатчилик қилишади.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон Марказий аптека бошқармаси Октябрь байрамини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақага қўшилиб, бугун йиллик планни муддатидан олдин бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Йиллик оборот плани барча кўрсаткичлар бўйича 122,3 процент бажарилди.

Коллектив йил охиригача яна 20 процент миқдорда оборот қилиш мажбуриятини олиб, 1967 йил ҳисобига ишламоқда.

ВАТАН ДАСТУРХОНИГА

Бугун Тошкент аэропортидан кўтарилган само қуши — «ИЛ-18» ўз бортида 2500 килограмм узумни олиб Красноярскка учди.

Само лочинлари Иттифоқимиз халқларининг байрам дастурхонига Ўзбекистон ноз-неъматларидан етказиб бера бошладилар. Кечанинг ўзида Сибирнинг бир неча шаҳарларига мевалар етказиб берилди. 6 ноябргача яна бир неча ўн тонна мева юборишга тайёргарлик кўрилмоқда.

Шу кунларда Свердловск, Омск, Новосибирск, Иркутск, Магадан, Владивосток, Москва шаҳарларининг аҳолиси Ўзбекистоннинг ширин-шакар меваларидан жуда мамнун бўлмоқда.

Тошкент аэропорти мева посилкаларини ташишни ҳам яхши ташкил қилмоқда. Бугуннинг ўзидаёқ турли шаҳарларга 40 тонна мева посилкалари жўнатилди.

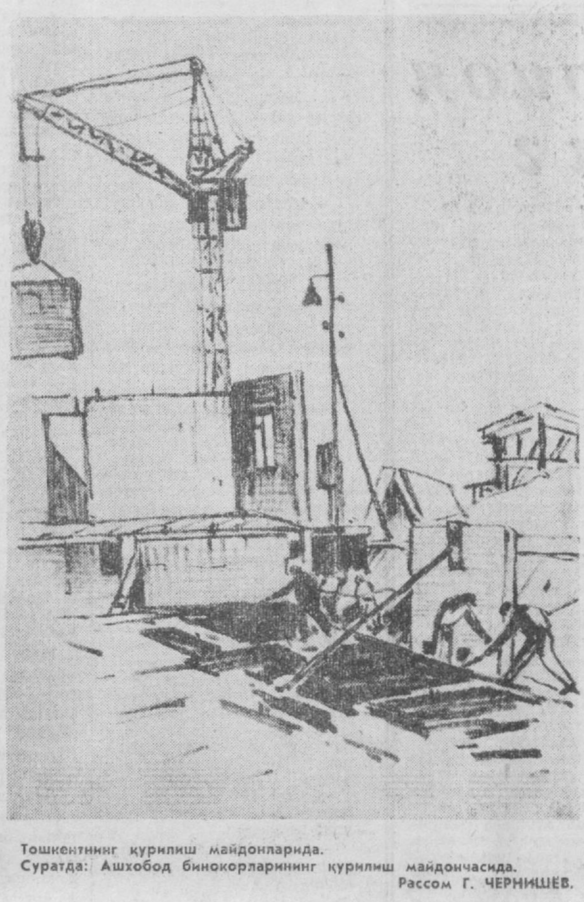

Тошкентнинг қурилиш майдонларида.
Суратда: Ашхобод бинокорларининг қурилиш майдончасида.
Рассом Г. ЧЕРНИШЕВ.

ПОЙТАХТ ЯНГИЛИКЛАРИ

КЎЧАТ ЭК, БОҒ ЯРАТ!

«Кўчат эк, боғ ярат!» Буни яхши тушунган ёғмой комбинати ишчи-хизматчилари боғ ва ўрмон ойлигига актив иштирок этмоқдалар. Комбинат атрофини кўкаламзорлаштириш мақсадида турли хил иҳота дарахти кўчатларини ўтқазишяпти.

Ҳозиргача 60 туп арча ва 100 тупдан зиёд манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Бу рақамни комбинат ишчилари 2 мингга етказишни мўлжалламоқдалар. Кўчат ўтқазиш қизғин давом этмоқда.

ХАРИДОРЛАР УЧУН

Карл Маркс кўчасида енгил ва нафис қурилиш материалларидан янги савдо магазинлари қуриляпти. 15 дан ортиқ бу магазинлар тез кунларда ишлай бошлайди. Булар ёнида мороженое, газли сувлар, союзпечать ва «Ўзбекистон гуллари» савдо дўконлари бўлади.

ТЕХНИКУМНИНГ 450 ТОННАСИ

Республика «оқ олтин» хирмонини бунёд этишда Тошкент ҳисоб-кредит техникумининг студентлари муносиб ҳисса қўшдилар. Уларнинг меҳнатига Сирдарё областининг Еттисой районидаги Ленин номли колхоз пахтакорлари «Баракалла азаматлар» дейишди.

Жўра Алиевнинг ўзи саккиз тонна пахта терди. Студентлардан С. Мирзабеков, Д. Сахов, С. Исмоилов, Қ. Исмоилов ва бошқалар ҳам Жўрабекдан қолишмадилар.

Бугун теримдан қайтган техникум студентлари колхоз хирмонига ҳаммаси бўлиб 450 тонна «оқ олтин» дурдоналари тўкишди.

МЕҲНАТ ТАНТАНАСИ

Бугун Тошкентдаги Санитария-техника жиҳозлари заводи коллективи 11 ойлик топшириқни муддатидан олдин бажарганлиги ҳақида ғалаба рапортини берди. Коллектив Улуғ Октябрь байрамини ана шундай муносиб совғалар билан кутиб олмоқда.

Корхона коллективи шу йилнинг ўзида 5 миллион 65 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Маҳсулот тайёрлаш ўтган йилнинг шу даврига қараганда 1 миллион 300 минг сўмлик кўпайди. Бунинг учун ишлаб чиқариш участкалари механизациялаштирилди. Рационализаторлар сафи кўпайди. Рационализаторлар ва ихтирочилар шу йилнинг ўзида 31 минг сўмлик фойда бердилар. Корхона давлатга берган соф фойдаси 675 минг сўмни ташкил этади.

Ҳозир заводда йилига 4 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун йирик корпус қурилмоқда. Бу ерда радиаторлар ўрнини эгаллайдиган конвертор ишлаб чиқарилади. Бундай маҳсулотга талаб катта. Ҳозирданоқ Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан буюртмалар келмоқда.

Коллектив маҳсулоти Сергелида ҳарбий қурувчилар, Чилонзорда қардош бинокорлар, «Главташкентстрой» бунёдкорларига жуда қўл келмоқда.

Завод техника жиҳозкорлари яна йил охиригача планга қўшимча 525 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

ТАШАББУСГА ҚЎШИЛИБ

Шу кунларда Тошкент тўқимачилик комбинатининг қайси бир фабрикасига кирманг, қизғин меҳнат қилаётган турли касб эгаларини кўриб кўзингиз қувонади. Бу меҳнатсеварларнинг мақсади Улуғ Октябрь байрами 50 йиллиги ва улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнат совғалари билан кутиб олишдир.

«Таштекстильмаш» заводи илғор коллективларининг республика саноат корхоналарининг коммунистик меҳнат бригадалари коллективларига қарата ёзган Очиқ хатини ҳар бир цех, бригада аъзолари муҳокама қилиб, уни бир оғиздан маъқулламоқдалар.

1-йигирув фабрикаси танда цехининг Феликс Қосимхўжаев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари ташаббусига биринчилар қаторида қўшилиб, комплектнинг ойлик нормасини 104 процент қилиб бажариш ва маҳсулотни фақат юқори сорт билан топшириш мажбуриятини олдилар.

Бутун корхона бўйлаб ўзининг меҳнат ғалабалари билан донг таратган бу бригаданинг энг илғор йигирувчиларидан Лена Строй, Валя Антошкина, Нина Петрова, Мензира Гултдиновалар эса ойлик нормаларини 108-110 процент қилиб бажарамиз деб сўз беришди.

Бу комплект аъзолари аллақачонлардан бери съёмчисиз ишлаб, ажойиб меҳнат ғалабаларига эришаётирлар.

Шу цехнинг ёш йигирувчиларидан Люда Зигирова ва групкомсорг Л. Бандуркиналарнинг ҳунар мактабини тамомлаб, корхонага ишга келганларига ҳали бир йил ҳам бўлгани йўқ. Лекин шунга қарамай, ҳозир улар тажрибали йигирувчилар қаторидан ўрин олишган.

Улар йиғилишда сўзга чиқиб:

— Бу ташаббусга биз ҳам қўшиламиз ва планни 110 процент қилиб бажариб, умумхалқ ишига ўзимизнинг муносиб хиссамизни қўшамиз, — дейишади.

Йигирув соҳасида бундай юқори кўрсаткичларга эришиш осон эмас. Бунинг учун иш вақтидан унумли фойдаланиш лозим.

Танда цехидаги коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номга эришиш учун курашаётган Гимай Ахмедов ва Герман Пак бошлиқ бўлган комплектларнинг аъзолари ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар.

Ишончимиз комилки, бу меҳнатсеварлар, албатта, ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

М. МАҲМУДОВА.

Ҳиндистон жамоатчилиги Улуғ Октябрнинг 49 йиллигини нишонламоқда

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон жамоатчилиги Улуғ Октябрь Социалистик Революциясининг 49 йиллигини кенг нишонлайди. Маданий алоқаларни ривожлантириш Ҳинд — Совет жамиятининг бўлимлари ноябрь ойининг биринчи ҳафтасида мамлакатнинг турли шаҳарларида митинглар, тантанали йиғилишлар ўтказади.

Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техника ёрдами билан қурилган ёки қурилаётган корхоналарда дўстлик кечалари ва тантанали йиғилишлар ўтказилади.

Совет — Ҳинд дўстлиги ҳафтаси Деҳлида катта умумшаҳар оммавий митингни ўтказиш билан тугалланади.

БУДАПЕШТДА ХАЛҚАРО СИМПОЗИУМ

БУДАПЕШТ. Будапештда саноат мулкини қўриқлаш халқаро уюшмаси ва Венгрия ихтиролар марказий бюросининг ташаббуси билан очилган симпозиумда 25 мамлакатдан 365 мутахассис қатнашмоқда. Симпозиум қатнашчилари ихтиролар учун патентлар олиш, уларни ҳимоя қилиш ва жорий этиш масалалари юзасидан ахборотлар билан айирбошладилар.

Венгрия Халқ Республикаси юстиция министрининг ўринбосари И. Силбереки симпозиумда нутқ сўзлаб, бундай деди: ижтимоий-иқтисодий тузуми турлича бўлган мамлакатларнинг мутахассислари Будапештдаги учрашувга келганлиги барча мамлакатларда ўзаро манфаатли бўлган халқаро иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга, тинч-тотув яшаш ғоясига зўр қизиқиш билан қаралаётганлигини кўрсатмоқда.

(ТАСС).

У ТАННИНГ ВАКОЛАТЛАРИ УЗАЙТИРИЛДИ.

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Хавфсизлик кенгашининг тавсиясига биноан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош ассамблеяси У Таннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари сифатидаги ваколатларини бош ассамблея XXI сессиясининг охиригача узайтириш тўғрисидаги қарорини бир овоздан қабул қилди.

У Таннинг ваколатларини узайтириш тўғрисидаги резолюцияни ўн мамлакат, яъни Аргентина, Болгария, Япония, Иордания, Мали, Голландия, Янги Зеландия, Нигерия, Уганда ва Уругвай биргаликда таклиф қилган эдилар.

Овоз бериш тамом бўлганидан кейин У Тан сўзга чиқиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзоларига шундай ишонч билдирганликлари учун ташаккур изҳор қилди. У Тан, халқаро тинчликни мустаҳкамлаши лозим бўлган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг самарадорлигини мустаҳкамлаш ниятида ўз фаолиятимни давом эттираберaман, деди.

ХАБАРЛАР Ер шаридан

ХУАРИ БУМЕДДИННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ЖАЗОИР, (ТАСС). Жазоир Республикасининг 12 йиллигига бағишланиб, кеча ўтказилган байрамда Жазоир Халқ Демократик Республикаси революцион кенгашининг раиси Хуари Бумеддин нутқ сўзлаб, бундай деди: «Ўз экономикасини бунёдга келтириш ва социал адолатни амалга ошириш учун социализмни танлаб олган Жазоирни дўст социалистик мамлакатлар табиий равишда қўллаб-қувватламоқдалар.

Жазоир давлатининг бошлиғи, социалистик мамлакатлар «Жазоирга техникавий ва моддий ёрдам кўрсатмоқдалар» деди. Ер ислоҳотини ўтказиш, деди Бумеддин, 1967 йилнинг охирида бошланади. «Биз, деди у, ер ислоҳоти ўтказишдан мақсад катта ерларнинг бойлар қўлида мулк бўлишини тугатишдан иборат аканлигини, бу тортиб олинган ерлар фаллоҳларга (деҳқонларга) «улашиб берилишини айтиб келдик ва буни яна бир марта бугун таъкидлаймиз».

Жазоир ҳукумати, деди сўнгра Бумеддин, бундан буён ҳам енгил саноатни ривожлантиравераді. «Бироқ, экономикамизни чинакам индустрлаштириш ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқарувчи саноатни ривожлантиришга катта куч ва ғайрат сарфлашимизни талаб қилади... Аннабда 1969 йилда қуриб битказилиши лозим бўлган металлургия заводи, деди Бумеддин, бизнинг оғир индустриямизда асосий ўринни олади. Дастлаб бу завод йилига 350 минг тонна маҳсулот чиқарадиган бўлади ва унинг қуввати аста-секин бир миллион тоннага етказилади.

Революцион кенгаш раиси мамлакатнинг ташқи сиёсати ҳақида гапириб, Жазоир бутун дунёдаги прогрессив кучлар билан ҳамкорлик қилган ҳолда «Миллий озодлик ҳаракатларига ёрдам кўрсатишни давом эттира беради» деди.

Бумеддин Вьетнамдаги урушни қоралади ва бу уруш «Жаҳоннинг бошқа районларига ёйилиш ва бутун жаҳонни ёндириб юбориш» хавфини туғдирмоқда, деди.

СЕКУ ТУРЕ: «ОЗОДЛИКНИ СИРА ҚЎЛДАН БЕРМАЙМИЗ»

КОНАКРИ. Мамлакат армияси тузилганлигининг 8 йиллиги муносабати билан бўлган байрам тантаналарида Гвинея президенти Секу Туре нутқ сўзлаб айтдики, Гвинея халқининг энг катта капитали бор, у ҳам бўлса, мамлакатимизнинг суверенитетидир. Гвинея ҳукумати ўзининг миллий фазилатини ҳеч қачон қўлдан бермайди. Халқ манфаатларига ҳеч қачон хиёнат қилмайди.

Президент ташқи ва ички контрреволюциянинг кирдикорларига тўхталиб, Гвинея халқи хушёрликни мустаҳкамлаши ва душманга зарба беришга тайёр бўлиб туриши лозим, деди. (ТАСС).

«ЎЗБЕКИСТОН ЯШНАМОҚДА»

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). «Крисчен сайенс монитор» газетаси ўз мухбири Такахаси Оканинг Тошкентдан юборган хабарини кеча биринчи саҳифада «Ўзбекистон яшнамоқда» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

Мухбир ўзининг Ўзбекистонда кўрган нарсалари ва мана шу Совет Республикаси халқининг муваффақиятлари зўр таассурот қолдирганлигини очиқ айтган.

«Бу республика халқи турмушининг моддий фаровонлиги ва янги изга тушиб олганлиги, деб ёзади мухбир, менда жуда зўр таассурот қолдирди. Бу таассурот қўшни Афғонистон ва Покистон шаҳарлари ва қишлоқларида олинадиган таассуротдан бутунлай бошқача».

Ока Самарқанд кўчаларида сайр қилганлигини тасвирлаб, бундай деб ёзади: «шаҳар кўчаларида бораётган хотин-қизларнинг кўпчилиги бошига шарф ёки шол рўмол ёпиниб юрганлигини кўрдим. Лекин паранжи ёпинган бирорта хотинни учратмадим. Ўрта Шарқ хотинларининг кўплари кўчага чиққанида бошидан оёғигача чодра ёпиниб юради, аммо Самарқандда бундай ҳол кўринмайди. Хотинлар бир-бирларига табассум қилиб, «салом» деб ўтиб борардилар».

Яна бир фарқни айтиб ўтай: Сувайш каналидан Хитой денгизигача бўлган Осиё мамлакатларининг ҳамма жойида керосин чироқларни кўрасиз, аммо оқшомдан сўнг мен у ерда битта ҳам керосин чироқни кўрганим йўқ. Кўчалар орқали тортилган симлардан ҳар бир уйга электр нури оқиб турарди. Бир қанча уйларнинг томида телевизион антенналарни кўрдим. Бу — XX аср аломатидир».

Мухбир Совет Ўзбекистонида маориф ривож топганлиги ҳақида гап очиб бундай дейди: «Бу ерда маориф четдан келган кишида зўр таассурот қолдирадиган соҳаларнинг бири бўлиб қолган. Осиёдаги бошқа мамлакатларга бориб келган кишига бу ердаги маорифнинг ривожи ажойиб таассурот қолдиради».

Мухбир пировардида бундай деб ёзади: «очиқ кўнгил билан келган киши, айниқса Осиёнинг кам ривожланган мамлакатларидан келган киши шу нарсага эътибор қилмаслиги мумкин эмаски, Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида жуда кўп капитал маблағлар сарфланганлиги ва техника билимлари жорий қилинганлиги натижасида жанубдаги ўз қўшниларидан унчалик фарқ қилмайдиган халқ жуда катта моддий тараққиётга эришган».

КОНСТРУКТОРЛАР — ПАХТАКОРЛАРГА

ҒЎЗАПОЯ ЮЛҒИЧ

Маълумки, пахта йиғим-терими тугагандан кейин далада қолган ғўзапояларни йиғиштириш ҳам анча меҳнат талаб қилади. Пахтачилик бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси мутахассислари ғўзапояни механизмлар воситасида йиғиштириб олиш устида иш олиб бормоқдалар. Улар яратган КВ-4 маркали ғўзапоя юладиган ва уядиган машина пахтакорлар оғирини енгил қилади.

Бу янги машинанинг афзаллиги шундаки, у тўрт қатор ғўзапояни юлиб, бир қаторга ётқизади. Бундан ташқари, юлинган ғўзапояни алоҳида боғларга ажратади. Машина конструкцияси анча содда. У мавжуд КС-4В маркали ғўзапояни юлғич машинасига нисбатан 50 килограмм енгил. КВ-4 машинасининг яхши томони яна шундан иборатки, у ғўза поянинг бўйи ва қалинлиги турлича бўлган далаларда бемалол ишлай олади. КВ-4 маркали машинани қўллаш билан ғўзапояни йиғиштиришдаги иш унуми икки марта ошади.

ЯНГИ СУҒОРИШ АГРЕГАТИ

Республикамиз етиштираётган пахта салмоғи йил сайин ошиб бормоқда. Ҳар йили кўплаб янги қўриқ ерлар ўзлаштирилмоқда. Пахтачиликдаги асосий масалалардан бири пахта майдонларини сув билан таъминлашдир. Маълумки, ғўзаларни эгатлар бўйлаб суғорганда жуда кўп миқдор сув шимилиб, буғланиб, беҳуда исроф бўлади. Бу ҳодиса айниқса сув танқис районларда пахтачиликка зарар келтиради. Бунга барҳам бериш учун эгатлар бўйлаб суғоришни механизациялаш катта аҳамиятга эгадир.

Республикамизда кўпгина олимлар сувни тежаб сарфлаш, суғориш ишларини механизациялаш устида тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Ирригация бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси ходимлари ППА-165 маркали кўчма суғориш агрегати яратдилар. Кўчма суғориш агрегати пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини эгилувчан трубалардан фойдаланиб эгатлар бўйлаб суғоришга имкон беради.

Трубани далаларга ёйиш, ташиш ишлари машина ёрдамида бажарилади. Агрегат иккита мустақил машинадан: Т-28-3 тракторларига осиладиган ННС-165 насос станцияси ва тракторга уланадиган ТШП-400 шланг аравачасидан иборат. Янги агрегатдан фойдаланилганда ғўза суғоришдаги иш унуми ва пахта ҳосилдорлиги анча ошади. Чунки бунда сув пахта майдонига нормада кўрсатилган миқдорда берилади, ғўзалар бир текисда суғорилиб, дала бир текисда намланади. Шунинг учун ғўза яхши ривожланиб, ҳосил ҳам кўпаяди.

Бундан ташқари, эгилувчан трубалардан фойдаланган ҳолда эгатлар бўйлаб суғориш билан муваққат ариқлар қазишга ва кейинчалик уларни кўмиб текислашга зарурат қолмайди. Бу ўз навбатида талайгина маблағ тежашга имкон беради. Суғориш ишини механизациялаш билан сувнинг муваққат ариқлари ерга сингиб ва буғланиб беҳуда сарфланиши ҳам камаяди. Колхозлар ва совхозларнинг кўплаб маблағни тежаб қолишларига имкон беради.

БАЙРАМ КЕЧАСИ

Кеча кечқурун М. Горький номли рус драма театрида Тошкент бинокорларининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 49 йиллиги шарафига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги тўғрисида Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ С. Р. Расулов доклад қилди. Докладдан сўнг қурувчиларга катта концерт кўрсатилди.

Пойтахт саҳналарида ЎЗИГА ХОС САНЪАТ

Дагомея миллий балети артистларининг концертларини пойтахтимиз меҳнаткашлари зўр иштиёқ билан томоша қилмоқдалар. Чиндан ҳам Африка мамлакатининг бу халқи ўзига хос ёрқин санъатга эга. Жозибали рақслар, тантаналар куйлар кишининг қалбини ҳаяжонга солади. Шунинг учун ҳам ҳар оқшом Свердлов номидаги концерт залининг томошабинлар билан тўлиб-тошаётгани бежиз эмас.

Пойтахтимиз томошабинлари Покистон, Гвинея мамлакатлари халқларининг куй ва рақсларини ҳам қизғин кутиб олган эдилар. Нозик ва айни пайтда жўшқин оҳанглар уларнинг қалбини тўлқинлантириб юборган эди. Дагомея санъаткорларининг истеъдоди ҳам мана шу жўшқинликдадир.

Мухбиримиз Дагомея балетининг раҳбари Эдуард Гай билан суҳбатлашди. У ўзининг бутун ҳаётини миллий рақс санъатига бағишлаганини айтади. Эдуард Гай Страсбург санъат мактабини битиргач, мустақил республиканинг миллий балет санъатини яратишга киришади. Ўн етти йиллик фаолияти мобайнида юзлаб рақслар, хореография саҳналари, бир кўринишли балетлар яратди. У ўз асарларида миллий музикадан кенг фойдаланди.

Ҳозир пойтахтимизда меҳмон бўлиб турган Дагомея балети бундан бор-йўғи бир йил илгари ташкил топган. Шуниси қизиқки, санъаткорларнинг ҳаммаси турли касб эгалари: овчилар, балиқчилар, ишчилардир. Санъатга бўлган чексиз меҳр уларни саҳнага олиб келган. Шунга қарамай, уларнинг барчаси умумий бир оҳанг яратиб, чуқур таассурот қолдиради кишида. Шунинг учун ҳам Дагомея балети дунёдаги жуда кўп мамлакатларга сафар қилди, ўз маҳорати билан санъат шинавандаларини мамнун этди.

Суратларда: негр халқининг миллий рақслари ижро этилмоқда.

ТЕЗЮРАР АВТОБУС

Байрам арафасида аҳолига яна бир қулайлик туғилди. Бугундан бошлаб, Навоий театри — Ташавтомаш маршрутида янги тезюрар автобус қатнай бошлади. Бунда остановкалар сони анча қисқартирилган. Машина Сквер, Асакинская, Салор, Консерва заводи, Чегара, Орджоникидзе, Троицкий остановкаларида тўхтайди, холос. 20-25 минут давомида манзилга етилади.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда ҳаво очиқ бўлади.

Бугун кечаси 4-6 даража совуқ, эртага кундузи 5-7 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

Бугун кечаси соат 22 дан 53 минут ўтганда ер 2 балл куч билан силкинди.

1929 ЙИЛ

Қарши чўлларини суғоришга бағишланган биринчи техник иктисодий доклад маъқулланди. Бу докладнинг номи «Қашқадарё хавзасидаги ерларни Амударё ва Зарафшон дарёларининг суви билан суғориш проблемалари» деб аталган эди.

* * *

Ўсимликларни ҳимоя қилиш марказий станцияси ташкил этилди.

* * *

Йилига 17 миллион банка консерва ишлаб чиқаришга мўлжалланган Янгийўл консерва заводи ишга туширилди.

* * *

Тошкентда шу йили 77 минг квадрат метр уй-жой қурилди.

* * *

Тошкентда ВКП (б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг органи «Пахтачиликда мустақиллик учун» журнали чиқа бошлади.

* * *

Мирзачўлдаги Марказий тажриба станциясида Ўрта Осиёда биринчи ҳар хил конструкция ва системадаги кўндаланг дренаж қудуклари қурилди.

Отоқли ўзбек шоири Ҳамид Олимжоннинг «Баҳор» шеърлар тўплами босмадан чиқди.

* * *

Тошкентда водопровод қурила бошланди. Унинг биринчи навбати 1931 йили ишга туширилди.

* * *

Тошкент нон заводи ишга туширилди.

* * *

Ёзувчи Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» романи босмадан чиқди.

* * *

Тошкентда Белинский номидаги кечки педагогика институти ташкил этилди.

Республикада шу йилга келиб 6 минг 308 ўқитувчи бор эди.

* * *

Тошкенда «Красная Звезда» газетасининг Ўрта Осиё ҳарбий округи учун «Перо ва винтовка» иловаси чиқа бошлади.

Тошкентдаги ремонт, экскаватор заводининг аҳли коллективи байрам олди вахтасида ишлаб, байрамга муносиб совғалар тайёрламоқда.

Суратда: заводнинг бир группа илғор ёшлари (чапдан) Ш. Зокиров, С. Эрматов, Ю. Никитина ва Ё. Ерулинлар.

А. ТЎРАЕВ фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Уставга риоя қилинг

12-қурилиш монтаж бошқармасининг коммунистлари (уларнинг ҳаммаси 26 кишидан иборат) Уставда белгиланган вазифаларини асосан бажариб келмоқдалар. Бу эса ўз навбатида партия ташкилотининг фаолиятига ёрдам бермоқда, партия аъзолари ва кандидатларининг улар бириктилган топшириқларни бажаришдаги масъулиятини оширмоқда. Бошқарма 9 ойлик пудрат ишлари планини 102.7 процент, ўз кучлари билан бажариладиган ишлар планини 101.9 процент қилиб адо этди.

КПСС XXIII съезди томонидан партия Уставига киритилган қўшимчалар ва ўзгартишларни турмушга татбиқ этиш учун курашиб партия ташкилоти коммунист номини юксак кўтариб, партия аъзолари ва кандидатларининг Уставда белгиланган мажбуриятларини бажариш юзасидан масъулиятларини ошириш, партия сафларининг жанговарлигини ва софлигини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқда. Кўпчилик коммунистлар ишлаб чиқаришда партиясизларга намуна бўлмоқдалар. Иш нормаларини ошириб бажармоқдалар ёки ўзларига бириктилган бригада ва участкаларга яхши раҳбарлик қилмоқдалар.

Прораб Д. Галян ишлаб чиқаришдаги яхши кўрсаткичлари учун «Қурувчилар куни» шарафига Радио саноати министрлигининг тақдирномаси билан мукофотланди. Коммунистлардан В. Гуляр, Н. Мальцев ва бошқалар меҳнатда ва жамоат ишларида бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар ўзларининг билимларини ошириш устида ишлаб, алоқа институти ва техникумида ўқимоқдалар.

Партия ташкилоти барча коммунистларни партия топшириғи билан таъминлаган.

Лекин шуни айтиш керакки, қурилиш-монтаж бошқармасининг айрим коммунистлари ўзларининг авангардлик ролини ва Уставда кўрсатилган мажбуриятларини бажармаётирлар. Яқинда Чилонзор район партия комитети бошқарма коммунистлари томонидан Устав талабларига риоя қилинишининг аҳволи тўғрисидаги масалани бюро мажлисида муҳокама қилганда. масаланинг ана шу томонига кўпрок эътибор берилди.

КПСС аъзоси В. Колотин кўпинча ишга ичган ҳолда келади. Партия аъзоси Т. Голод меҳнат интизомини бузганлиги учун маъмурий жазога тортилган. КПСС аъзоси Н. Мальцев эса уйига маст бўлиб келиб қўшнилари билан уришган. Бунинг учун у ўртоқлик судида муҳокама қилинган.

Баъзи коммунистлар партия топшириқларини бажармайдилар. КПСС аъзоси Н. Филев энг яхши монтажчилардан ҳисобланади. У алоқа институтида ўқийди. Шунинг учун ҳам партия ташкилоти унга ишониб. участкаларда ишчилар билан суҳбатлар ўтказиб туришни топширган эди. Афсуски у бу ишончни оқлай олмади. У шу йил давомида ишчилар билан бирор марта ҳам суҳбат ўтказмади.

Мальцев. Денисов. Аҳмедов. Богатов каби коммунистлар КПСС XXIII съезди томонидан Уставга киритилган қўшимчалар ва ўзгартишларни. Совет Иттифоқининг ички ва ташқи аҳволини яхши билмайдилар.

Юқорида кўрсатилган камчиликлар шунинг учун юз берганки, бошқарма партия бюроси ва унинг секретари С. Маттенков ҳисобот даврида (1965 йил август ойидан шу йил сентябргача) коммунистларнинг Уставда белгиланган вазифаларини. партия топшириқларини қандай бажараётганлари билан қизиқмаган, маҳаллий комитет, комсомол ташкилоти, халқ контролига кўмаклашиш группаси фаолиятини муҳокама қилмаган.

Бунинг устига, партия бюроси ўзининг мажлисларини ва партия йиғилишларини Уставда белгиланган муддатларда ўтказмайди. 1966 йил бошидан сентябрь ойигача партия бюросининг атиги икки марта йиғилиши бўлган, март, июнь ва июль ойларида партия йиғилишлари ўтказилмаган.

Бошқарма партия бюроси ўз ишини қатъий план асосида олиб бориши лозим.

М. РАҲИМОВ.

ЖОНКУЯРЛАР

Халқ КОНТРОЛИ АМАЛДА

Олтинчи озиқ-овқат магазинида харидорлар жуда кўп. Сотувчиларнинг қўли қўлига тегмайди. Биров ширинликлар харид қилса, иккинчи бир киши озиқ-овқат моллари сотиб олмоқда. Айниқса харидорлар биринчи сорт унни кўплаб харид қилмоқдалар. Шу пайт магазинда бирдан жанжал кўтарилди.

— Ўртоқ сотувчи, тортиб берган унингиз кўзимга сал озроқ кўриняпти. Бошқатдан бир тарозига қўйиб кўрсам майлими? — деди. ҳозиргина ун сотиб олган харидор.

— Бир марта торозига қўйилган нарса ҳа деб тортилавермайди. Тортаётганимда кўзингиз қаёкда эди, — жеркиб берди сотувчи.

— Кечирасиз қараб турган эдим-у, лекин ишонмаяпман. Ун озга ўхшайди.

— Бу — давлат тарозиси. Нега ишонмайсиз? Сиз ўзи кимсиз? Ё ревизормисиз, нега жиғимга тегасиз. Агар ревизор бўлсангиз хужжатингизни кўрсатинг.

— Биродар. мен сизни тафтиш қилаётганим йўк. Ахир магазиндан ўз пулимга сотиб олган нарсани текшириб кўришга ҳаққим борми ёки йўкми?, — деб сўради бироз қизишиб харидор.

— Йўлингиздан қолманг! Мени ишдан қўйманг. — деб харидорни жеркиб берди сотувчи.

— Майли. ишонмаётган бўлсалар биз кутиб турамиз, тортиб бераколинг. — сотувчидан илтимос қилди, навбат кутиб турган 60 ёшлар чамасидаги мўйсафид.

— Сиздан маслаҳат сўраётганим йўқ. Навбатингиз келса, ишингизни битириб кетаверинг. Даллолсиз ҳам ишлайвераман, — деб чолни ҳам беҳурмат қилди сотувчи.

Магазин ичидаги барча харидорлар сотувчига нисбатан нафрат билан қарай бошладилар. Сотувчининг қаршилигига қарамай, бу ерда турганлар ҳалиги унни тарозига қўйиб кўришди. Ун магазинчи тортиб бергандан олти кило-ю, тўрт юз грамм кам келди.

— Ажабо!, — деди боятдан бери воқеани кузатиб турган бир аёл. — бир бало си бўлмаса. шудгорда қуйрук на қилур деб шуни айтадилар-да. Кўнглимга келувди қайтиб тортмаётганидан... Уялинггe! Наҳотки. бир харидорнинг ўзидан шунча ун уриб қолсангиз.

— Одамни ҳар нима бўлгани яхши, — деди яна бир киши.

Хуллас магазинда анчагина тортишув бўлди. Харидорлар ҳақига хиёнат қилиб, уларни ранжитаётган савдо ходими А. Дарвешев кўпчилик ичида ер чизиб қолди...

Куйбишев район халқ контроли комитетининг А. Вайзенгер штатсиз мудир бўлган савдо-сотиқ ва маиший хизмат кўрсатиш бўлими инспекторлари жойларга чиқиб тез-тез рейдлар ўтказиб турадилар. Яқинда штатсиз инспекторлардан Н. Тинчерова, В. Хе Гай. А. Қозоқбоев каби илғор зийрак кўзлар билан район территориясидаги озиқ-овқат магазинлари текширувдан ўтказилди.

Улар савдо тармоқларида бўлганларида савдо ходимларининг харидорлар билан бўлган муомаласи. хуллас маданий савдо хизмати кўрсатишни текширишди. Улар кўпгина нуқсонларни аниқлашди. Камчиликларни ўз ўрнида кузатишди. Ана шулардан бири 6-озиқ-овқат магазинидир. Бу ерда сотувчи А. Дарвешевнинг кўп вақтлардан буён харидорларга қўпол муомалада бўлиб. келаётганлиги аниқланди.

Бундай нуқсонлар Г. Довудян директор бўлган 23-магазинда ҳам содир бўлаётганлиги аниқланди. Жонкуярлар бу ерда текшириш ўтказишганда 2 килограммдан пакетга солиб сотилаётган уннинг ҳар пакетидан 10-20 грамм кам келган. Шунингдек биринчи гастрономнинг сотувчиси М. Жумабоев магазинга келган пиёзнинг ҳар бир килограммидан сотиш пайтида харидорларга 50-55 граммдан кам тортиб берган.

Яна шуни айтиш керакки, кўпгина магазинларда ассортиментдаги товарлар аҳолига етказиб берилмаяпти. Айниқса сентябрь, октябрь ойларида арзимаган баҳона билан фақатгина 23-магазинда белгиланган ассортиментдаги 35 тонна ўрнига 23 тонна колбаса харид қилинган холос. 35 тонна ўрнига тўрт тонна балиқ, олти тонна ўрнига тўрт тонна макарон, 170 тонна ўрнига 57 тонна сут маҳсулотлари ва 45 тонна ўрнига 39 тонна ширинликлар харид қилинган. Магазин ходимлари учинчи кварталда аҳолини ана шу маҳсулотларга бўлган талабини тўла қондиришмади. Текшириш натижаси район халқ контроли комитетида муҳокама қилинди. Сотувчи А. Дарвешев савдо ишидан четлатилди. Магазин мудири Г. Довудян ва сотувчи М. Жумабоевлар қаттиқ огоҳлантирилди.

Район халқ контроли комитети аъзолари шу кунларда район хўжаликларида қишга тайёргарликнинг боришини текширмоқдалар. Шу мақсадда рейдлар ўтказаётирлар.

Яқинда улар Тошкент граммпластинкалар заводида текшириш ўтказишганда корхонага қарашли иккита ётоқхонанинг бирортаси ҳам тўла ремонтдан чиқарилмаганлиги аниқланди. 35 оила яшайдиган турар жой биносининг мавжуд 38 печкасидан шу кунгача фақат 22 таси газлаштирилган. Эшик ва деразалар сифатсиз бўялган. Ҳовлидан қурилиш чиқиндилари ҳалигача олиб ташланмаган. Бунинг устига бинонинг ўн бешга яқин деразаси ойнасиз ётибди.

Иккинчи ётоқхона ва болалар боғчаси биносини ремонти тугамаган. Болалар муассасалари ва ётоқхоналарни иситиш учун ханузгача бирор тонна ҳам ёқилғи келтирилмаган.

Қиш яқинлашяпти, Бироқ, завод дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилоти маъмурий ва турар жой биноларн ремонтини тугатиш чораларини кўрмаётирлар. Афсуски, завод биноларини ремонт қилиш учун 100 минг сўм пул ажратилган. Шундан 53 минг сўмини қурилиш ташкилотлари орқали. 47 минг сўмини эса. завод ўз ишчи кучлари билан ремонт қилишлари керак эди. 20 октябргача 12 минг 365 сўмлик иш бажарилган. Заводга ажратилган ана шу маблағ фойдаланмасдан қолиб кетмоқда.

Завод биноларини 2-қурилиш бошқармаси қурувчилари ремонт қилишди. Улар контролликнинг йўқлиги туфайли чала-партиш иш бажаришди. Жонкуяр кўмакдошлар ана шундай нуқсонларни аниқлашди. Буни аниқлашда штатсиз инспекторлардан Эргаш Тошматов, Мурод Тожибоев. Советбек Чокошев, Исмоилжон Алиев ўртоқлар фаол иштирок этишди.

Район халқ контроли комитети (раиси А. Қозиев) шу кунларда кўплаб рейдлар ўтказиб, бошланғич партия ташкилотлари ва ишчилар комитенга яқиндан ёрдам бермоқда. Ишда йўл қўйилган хато ва камчиликлар аниқланаётир ва тузатилмоқда.

О. ҚАМБАРОВ,
Куйбишев район халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори.

М. ИБРОҲИМОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Сўзсиз сурат.
Рассом А. Ҳолиқов.

Редакцияга келган хатларни ўқиб...

Муҳаббат

Бир донишманддан «Бахт нима?» деб сўраганларида у «висол» деб жавоб берган экан. Дарҳақиқат, севганингга етишган онларингда ўзингни чексиз бахтиёр ҳис этасан. Севги! Нақадар жозибали сўз... Афсуски баъзида мана шу муборак ном аёвсиз оёқ ости қилинади. Юрак 40 эшикли уйдай бўлиб қолади баъзан. Кимни кўрса «оҳ-воҳ» деб юрадиганлар ҳам оз эмас.

— «Севар бўлсанг, уни пинҳон тут», дейилади қўшиқларнинг бирида. Лекин чинакам севги боғбони бўлиш айрим ёшларимизнинг хотирасидан кўтарилади. Мен бу гапларни бекорга ёзмаяпман. Севги устида сўз юритилганда аччиқ бир ҳақиқатни эслайман. Бир воқеа доим юрагимни эзиб келади. Содиқ деган бир дўстим бор эди. Анча келишган, ўзининг таъбири билан айтганда «ҳар қандай гўзални ҳам бир қарашда ром этадиган» йигитлардан эди. Нима бўлди-ю, Асал деган қизнинг ҳам бошини айлантира бошлади. Чиройлик иборалар билан уста йигит тез орада қиз дилидан жой олди... Лекин кўп ўтмай Асал ҳам унинг жонига тегибди эмиш. «Юриши қўпол. танцани билмайди, маданиятдан орқада», дейилган баҳолар билан қиздан узоқлаша бошлади...

Содиқ ўзининг қилмиши катта жиноят — фожиа эканини билса эди. Йўқ, афсуски у билмайди. Бўлмаса софдил, яхшиликка ишонгиси келган, ажойиб қизларимизнинг кўнглини ўғирлаб, ғалаба қозонганидан кейин юз ўгириб кетмас эди. Бу йигитлар шаънига иснод, кечирилмас гуноҳ-ку!

Киши қалбини ҳам ўйинчоқ қилиб ўйнайдиларми?

Х. Эшонқулов «Муҳаббатни ардоқлайлик» темасидаги мақоламиз юзасидан *ча шундай фикр билдиради. Шунингдек, О. Шодмоналиев ҳам ўз фикрларини баён этган.

«Қишлоғимиздаги М. исмли қизни ёшлигимдан севиб қолган эдим. У билан ширин-ширин орзулар қилар, энг латиф туйғулар ҳақида тўлиб-тошиб гаплашар эдик. Ҳатто тўй кунини ҳам белгилаганмиз. Аммо... Мана шу «аммо»си менга алам қилади. Бахтиёрлигимиз мен ўйлаганча абадий бўлмади. Қиз бошқанинг этагини тутиб кетди. Унинг куйида ўртанганларим, ёнганларим... Сўз билан ифода этиб бера олмайман. У бевафо менга қилган меҳрибонликларини яна кимга қилади, орзуларини кимга айтади, яна кимни лақиллатиб, юрагига севги чўғи ташлайди. Масалан, мен унга шу қадар ишонган эканманки, мендан айнаб кетиши жуда оғир бўлди. Битта унгагина эмас, бошқа одамларга ҳам ишончим қолмади. У ҳатто ҳаётга бўлган муҳаббатимни ҳам сўндириб кетди. Мен албатта ўзимни тиклаб олишимга ишонаман. Бу дамлар ҳам унутилар, лекин ҳозиргиси жуда қийин бўляпти...

Б. Исҳоқов «Ишқми, ҳавасми?» сарлавҳали хатида:

— Муҳаббат сўзини эшитганда қайси юрак таъсирланмайди ёки муҳаббат туфайли бошидан кечирган қувончли дамларини эсламайди, — деб ёзади. — Лекин, — дейди у, — баъзи йигит-қизларимиз борки, ўз муҳаббатларини қадрлай олмайдилар. Натижада ўз бахтларига ўзлари оёқ қўядилар.

Хатнинг давомида Й. исмли йигитнинг Ш. исмли қиз куйида ёнганини, лекин бу ёниш-куйишлар қалбаки бўлганини, натижада қиз қаттиқ алам, изтироб чекишга мажбур бўлганини таъсирли қилиб ёзади.

Э. Ҳасанов ва Т. Ҳаитовлар ўз хатларини «Турмуш мураккаб нарса» деб бошлашса, А. Хоназаров «Муҳаббатни ардоқлайлик» деб бошлайди. И. Қобулов эса азбаройи ёниб ёзганидан «Бормикан вафо қизда ҳам?» деб ёзади.

Бу тема деярли ҳаммани қизиқтиргани учун бу мунозарага кўпчилик қатнашган. Ҳамманинг фикри бир жойдан чиқиши муҳаббатнинг энг муқаддас ҳис-туйғу экани, муҳаббатга эришган ёшлар уни ниҳоятда авайлаб-ардоқлашлари кераклигини яна бир таъкидлагандай бўлди.

ПАРРАНДА МАҲСУЛОТИ КЎП БЎЛСИН

Орджоникидзе районидаги йирик паррандачилик комбинатининг меҳнатсевар коллективи пойтахт аҳолиси учун кўплаб парранда маҳсулотлари етказиб бермоқда. Бироқ, бу маҳсулотлар шаҳар аҳолисига қай тарзда етказилиб берилади?

Яқинда район халқ контроли комитети вакиллари комбинатнинг иш фаолияти билан танишар эканлар, ана шу масалада жиддий хатоликларга йўл қўйилаётганлигини аниқладилар.

Комбинатдан ўз буюртмалари бўйича парранда гўшти ва тухум олувчи ташкилотлар раҳбарлари ўз ишларига масъулиятсизлик билан қарар эканлар. Чунончи, улар маълум миқдорда парранда гўшти ва тухум олиш ҳақида комбинатга буюртма берар эканлар-у, лекин ўз сўзларидан чиқмас эканлар. Текшириш натижаларида шу йилнинг ўтган ўн ойи давомида шаҳарнинг Куйбишев райпишчеторги—580 минг, Ленин райпишчеторги — 460 минг. Октябрь райпишчеторги — 180 минг дона тухум, Фрунзе ва Октябрь район ошхоналар трестлари 3—3,5 минг килограмм, Ленин район ошхоналар тресги эса 16 тонна парранда гўштини ўз вақтида олишмаган ва истеъмолчига сотмаган.

К. ҲАМРОЕВ.

Водий бинокорлари

Чилонзор районининг Дўмбробод массиви ҳам ҳозир катта қурилиш майдонига айланган. «Наққошлик» кўчаси ёнидан бошланадиган бонуликлар майдончаси қаршисида фарғоналиклар меҳнат қилмоқдалар.

Водий бунёдкорлари тошкентликларга 5500 квадрат метр майдонда ҳаммаси бўлиб 152 квартирали уй-жойлар барпо этишади.

Фарғона шаҳридаги 8. қурилиш трестига қарашли уйсозлик комбинатидан келган бу азаматлар орасида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган бинокор, коммунист Турсун Қаюмов, Ленин орденли қурувчи Ф. Г. Гаврилов, 23 йилдан буён бенуқсон ишлаб келаётган оқловчилар бригадасининг бошлиғи Лидия Ваймер ва бошқалар бор. У раҳбарлик қилаётган 19 кишидан иборат пардозчилар меҳнат эстафетасини давом эттириб, жадал суръатлар билан меҳнат қилаётирлар.

Ҳар бири 44 квартирали икки бинодан бири Улуғ Октябрь байрами арафасида — 5 ноябрда фойдаланишга топширилади. Бу — ҳозирги кунгача чодирда яшаб келаётган 88 оиланинг кўнглини хушнуд этади.

Монтажчилар шу кунларда ҳар бири 32 квартирали иккита янги бинога пойдевор ётқизишмоқда.

«Оқ олтин» водийсининг бинокор шоввозлари янги йилга қадар иккита 32 квартирали уйни тамоман қуриб битказишмоқчи.

Т. НАЖМИЯ.

РЕМОНТЧИЛАР ТОРТИҒИ

— «Таштекстильмаш»чилар ташаббусига қўшилган заводимиз коллективи, — дейди ремонтчилар бригадаси бошлиғи ўртоқ А. Иванов. — шу кунларда байрам олди вахтасида туриб меҳнат қилмоқдалар. Бригадамиз ишчилари автомашиналар ремонтини жадал суръатлар билан олиб бораётирлар. Биз чақириққа жавобан ҳар ойда пландаги 60 ўрнига 70-80 тадан автомашинани ремонт қилиб. ўз эгаларига топшираётирмиз.

Ўтган ойнинг ўзида 72 та автомашинани ремонт қилиб. ойлик топшириқни 120 процент бажардик. Бу ишда слесарлардан Николай Ноздрев. Александр Маспанов каби ўнлаб азамат ёшлар кунлик нормаларини 145-150 процентдан адо этяптилар. Улар жонажон цехлари шуҳрати учун курашмоқдалар.

«Главташкентстрой»га қарашли авторемонт заводи ишчилари шу йилнинг ўзида 730 та автомашинани ремонт қилишлари керак бўлгани ҳолда. ҳозиргача 600 дан ортиқ машинани ремонт қилиб қўйдилар. Улар байрамгача ўн бир ойлик планни шараф билан бажариш учун курашяптилар.

Шуни айтиб ўтиш керакки. 1967 йилдан заводда «МАЗ» ҳамда «ЗИЛ» автомашиналарини ремонт қиладиган янги иккита цех ишга туширилади. Бу цехлар ишга тушгач. завод қуввати 30 процент ортади. Бунда олдинги йиллардагига қараганда ҳар ойда 20-25 тадан кўп автомашина ремонт қилинади.

Ҳозир бу ерда токарлик, фрезерлик. пардозлаш, пармалаш. йиғиш ва темирчилик устахоналари қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу илғор цех ишчилари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ва Октябрнинг 50 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, меҳнат қилаётирлар.

Тошкентдаги уйсозлик комбинатининг меҳнаткашлари Чилонзордаги 17-кварталда учта 72 та ва битта 96 квартирали уйни фойдаланишга топширдилар.

Суратда: ана шу бинолардан бирини кўриб турибсиз.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

Кўрсатма амалда

Ишчилар орасида тартиб-интизомни кучайтириш меҳнат унумдорлигининг гаровидир. Буни яхши тушунган трактор-йиғув заводи раҳбарлари жиноятчиларга, меҳнат интизомини бузувчиларга қарши қатъий кураш олиб боришмоқда. Яқинда Л. Воробьева ва М. Похабова цехда бир-бири билан ёқалашгани учун Октябрь райони милициясига штраф тўлашга мажбур бўлишди.

Шунингдек, ишчи Баҳодиров ўз ҳолича белгиланган вақтдан эрта ишдан кетмоқчи бўлган, уни қоровуллар бевақт дарвозадан чиқаришмагач, уларни ҳақорат қилган. Бу ҳақорат учун Баҳодиров штраф тўлади.

Онда-сонда учраб турадиган ичкиликбозлар ҳам тегишли жазо олишяпти. Ишчи В. Дерменов завод территориясига маст ҳолда кирган эди. Унинг кайфини тарқатиш учун 15 суткага юборишди.

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

ҚАЛБ УНДАЙДИ

— Матлуба!

У тўхтаб орқасига ўгирилиб қаради. Етиб олдим. Саломлашгач, суҳбатлашиб кетдик.

— Ҳали ҳам ўша ерда ишлаяпсизми?

— Ҳа.

...Бундан ўн йил аввалги қақроқ ерда иморат қад кўтара бошлади. Қурувчилар орасида ўрта бўйли, қорачадан келган хушчақчақ бир қиз эътиборимни тортди. Унга яқинлашиб, исмини сўрадим. Матлуба, деб таништирди ўзини:

— Ана шу бинонинг биринчи пойдеворини қўйганлардан, — деди қурувчилардан бири. Кейинчалик бу қизни учратмадим. Бир куни нима ҳам бўлади-ю, йўлим шу тарафга тушиб. қоматдор бино қад кўтарганини кўрдим. Бинонинг биринчи ғиштини қўйган қизни эсладим. У шу ерда ишлаяптимикан?

Ичкарига кирдим. «Ипак йигирув фабрикаси» деган вивескага кўзим тушди. Демак янги фабрика қурилипти.

Цехлардан бирига кириб, смена мастери Мақсуда Абдуваҳобовадан Матлуба Абдиевани сўрадим.

— Ҳў. ана ўзи ҳам бу ёққа келяпти.

— Бу ўша Матлуба эди. Ҳол-аҳвол сўрашдик. Фабрика қурилишига келгандан кейин шу ерда қолиб ишлаганлигини бирма-бир сўзлаб берди.

— Ҳа. айтгандай. 1958 йилнинг октябрь ойида қурилиш тугагандан сўнг. мени Марғилондаги ипак йигирув фабрикасига тажриба ўрганиб келиш учун юборишди. У ерда Санобар ва Дилфуза деган дугоналар орттирдим. Улар менга иш ўргатишди. Орадан беш-олти ойлар ўтгач. Тошкентга қайтиб келдим ва фабрикада ишлай бошладим. Асосий иш фаолиятим ана шу ерда бошланди. Бригадиримиз Дина Бекташева бошчилигида ишда янада малака ҳосил қила бордим. Билмаганларимни сўрадим. тушунмаганларимни эса. китобдан мутолаа қилиб ўргандим. Олдин оддий ишчи бўлиб ишладим. Кейинчалик эса бригадир қилиб тайинлашди.

1964 йилда бригадамизга коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак ном берилди. Насиба. Муҳайё ва бошқа бригада аъзоларимиз билан бу шарафли номни янада оқлаш учун тинмай ҳаракат қилдик. Яқинда бригада аъзоларимиздан Маҳбуба исмли қиз ишга чиқмай қолди. Смена тугагач ҳаммамиз биргалашиб Маҳбубаларникига бордик. Бетоб бўлиб қолган экан. Ундан ҳар куни хабар олиб. юмушларига қарашиб турдик.

— Яна бир қувончли воқеа рўй берди яқинда. — деб сўзида давом этди Матлуба. — Мени шонли партия сафига қабул қилишди. Қувончим чексиз. Яқинда «Ҳурмат белгиси» орденн билан тақдирлашди.

Узоқ-узоқларга нигоҳ ташлаб, яна сўзида давом этди у:

— ...Била сизми. қалбим ана шу ишларга ундади мени. Биринчи маош. онам кўзидаги севинч ёшлари худди кечагидек ёдимда. Меҳнат нашъаси шу бўлса керак!

Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 2 бет.
3 НОЯБРЬ, 1966 Й.

ОНА — ТАБАРРУК ЗОТ!

РАҲМАТ, ОДАМЛАР!

Шу топда менга жуда оғир. Мен ёшлик қилиб онамни, азиз онамни шунча вақт азобда, ташвишда қўйдим. Мен бу доғни умр бўйи ювολмасам керак деб қўрқаман.

Газетангизда босилган мақолалар ва одамларнинг хатларини ўқиб турдим. Ҳа, мен шундай қаттиқ, аччиқ гапларга лойиқ фарзанд эканман. Тушундим. Агар мумкин бўлса, мени ўйланишга, хатти-ҳаракатимни тарозига солиб кўришга мажбур этган хат авторларига миннатдорлигимни айтсангизлар.

Мен онам ёнига бордим. Унинг пойини тавоф қилдим. Ишонинглар, мен энди ҳеч қачон бу хатони такрорламайман.

Раҳмат, одамлар!

Сизларга чуқур ҳурмат билан

Қодир МАМАЖОНОВ.

«Она безорлар» деган мақолам «Тошкент оқшоми»да босилиб чиққандан кейин Қодиржон Мамажонов билан учрашдим.

Аввалига, рост гап, мен танқид қилган йигит шу эканлигига ишонгим келмади. Мен уни бошқача тасаввур қилардим. Агар уни кўчада учратсангиз асло онабезори, деб гумон қилмайсиз. Тупpa-тузук кийинган, кўринишидан одобли, жуда кобил, мўмин йигит дейсиз. Мен унинг суҳбатдоши юзига тикиниб қарай олмаганидан, гапга дудуқлигидан қалбининг аллақаерда заха егани, бўйнини қўйи солганидан қалдини аллақандай гуноҳ вазмини букиб турганини пайқадим. Ҳа, у мен қидирган онабезори Қодир Мамажонов эди.

Беихтиёр унинг ёнини олгим келди. «Эҳтимол, бирон-бир сабаб билан онаизор фарзанди дилини яралаб қўйгандир?» деган андиша пайдо бўлди дилимда. Нима бўлганда ҳам орадаги сирни, ҳақиқатни билишни истардим.

Узоқ суриштирдим. Гапни ҳар томонлама айлантириб кўрдим. Йўқ. Қодир онасидан, қариндош-уруғларидан, умуман, ҳеч кимдан норози бўлмаган. Кўнгли дарбадарликни хоҳлаган-у, хайр-маъзурни насия қилиб, онани, касалманд сингилни ташлаб кетаверган. Ўзи ҳақида, соғлиги ҳақида хабар беришни фарзандлик бурчига қўшмаган.

Қодир Мамажонов шу пайтгача Тошкент область колхозлараро қурилиш ташкилотида ғишт терувчи бўлиб ишлаб келган. Бундан уч ой чамаси олдин Ўзбекистон қурилиш министрлиги қошидаги ўқув комбинатига курсга юборилган. Биз уни ана шу жойдан топдик.

Афсуски, қурилиш трестининг бошлиқлари иш билан бўлибми, ё эътибор қилмаганлар ми и. ҳар қалай, Қодир Мамажонов воқеасидан бехабар эканлар. Биз уларга воқеани англатганимиздан кейин Қодир билан яхшилаб гаплашиб, бизни ишонтирдилар:

— Албатта онаси ёнига юборамиз. Икки кун ичида Шаҳрихонга жўнайди. Ҳамма камчиликларини битказиб берамиз.

Шундай қилиб, Қодир онаизори ҳузурига отланди.

Мана бориб ҳам келди.

Иккинчи «қаҳрамон» Ўринной билан ҳали-ҳозирча учрашиш насиб бўлмаяпти. Бироқ биз уни албатта топамиз. Қодиржон сингари уни ҳам онаизори ҳузурига йўллаймиз деган умиддамиз.

Бироқ, шу билан гапга нуқта қўёлмаганимизга афсусланамиз...

Қўлимда яна бир даста хат. Бу «Она безорлар» сарлавҳали мақолани ўқигандан кейин ёзилган мактублар.

Бу хатларни тўлқинланмай, ҳайратланмай, изтиробга тушмай, ўй-ҳаёлга толмай ўқиш мумкин эмас! Бу — хатлар эмас, оналарни мадҳ этувчи, уларни кўкка кўтарувчи қасидалардир. Айни пайтда бу хатларни ўқиб туриб, орамизда бошқа Қодирлар, бошқа Ўринойлар ҳам борлигини билдик. Бу эса, бизни, шубҳасиз, изтиробга солди, уларга нафратимизни қайта тиклади.

— Газетангиздаги бу мақолани ўқиб, беихтиёр ҳамқишлоқларим Ёқуб билан Бобохонни ўйлайман, — деб ёзади оддий солдат, коммунистик меҳнат зарбдори Усмон Жуманиёзов. — уларнинг қилмишини кўп марта газетага ёзмоқчи бўлганман. Лекин ҳар сафар қўлимга қалам олганимда «наҳотки, тенгдошларимни ўз кучим билан тўғри йўлга сололмасам?» дейман-да, ўзимни тияман.

Мен Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтидан Совет Армияси сафига чақирилдим. Юқорида номларини тилга олган ҳамқишлоқларим ҳам пойтахтда ўқишарди. Улар қишлоғидан, ота-онасидан тонган онабезор эдилар. Бу ҳол мени қаттиқ руҳий қийноққа соларди. Мен ҳозир жонажон Тошкентимиз бошига тушган оғир дамларда кўмаклашгани бу ерга келганман. Имкон бўлган биринчи кунйёқ командирларимдан рухсат олиб, Ёқубни истаб топдим. Суриштирдим. 1964 йилдан бери туғилиб ўсган қишлоғига, онаси ҳузурига бормабди. У ўша йили университетнинг романо-герман факультетига ўқишга кирган эди. Кейинча ўқишни ташлабди. Шундан бери Тошкент кўчаларида санқиб юрармиш. «Аҳволинг қандай?» деб сўрасам, уялмай-нетмай, юзи қамашмай «жуда яхши» дейди.

— Урганчлик Бобохон Отахонов ҳам худди шунақа нусхалардан чиқиб қолди. У менинг курсдошим эди, — дейди Усмонжов хатининг пировордида, — кейинча ўқишини нимагадир сиртқи бўлимга кўчириб кетди. Мана 1961 йилдан бери юртига борм... пойтахтда юрибди. Қани энди она қадрини билмаган бу онабезорга гап уқдириб бўлса?!

Она! Унинг бир фарзандни муштдек мурғак этдан алп қомат йигит қилиб ўстиргунча тортган захматларини дунёнинг қайси тарозуси ўлчаб кўрган? Хат авторларидан бири қадимий бир ибратли мисолни келтиради.

Қобил бир йигит онасини ўзидан ризо қилиш мақсадида уни узоқ йўл босиб Макка-Мадинага опичиб, кўтариб боради ва ҳаж қилдириб яна аввалгидай опичлаб олиб келади. Сўнгра донишманд ҳузурига келиб:

— Мен онамни ризо қилолдимми? — деб сўрайди.

Донишманд эса:

— Йўқ, ўғлим, сен фақат онангнинг бир кечани бедор ўтказиб чеккан азобини узолдинг, холос, — дейди.

Бу ҳикоя заминида катта ҳақиқат бор. Азиз волидаларимизга ўтказган инжиқликларимизни фақат паҳлавон, қалби кенг оналаргина кўтара олади. Ахир, ёшлигимизда бу хил инжиқлик зулми озмунча бўлганми?

Она қалби!

Дарвоқе студент Нуриддин Бойматов қизиқ бир киёс келтиради:

— Районимиз чорвадор бўлгани учун ёшлигим чўпонлар орасида ўтган. Бу воқеа ҳанузгача хотирамдан кетмайди. Чўпонлар кари қўйларни сўйишганда жигарига эътибор қилишарди. Баъзиларининг жигари одатдагидан кичкина, юмолоқ-юмалоқ тугунча доғлар билан қопланган бўларди. Буни кўрган чўпонлар:

— Бу қўй доимо эркак қўзи туғиб, боласи терига сўйиларди, жониворнинг жигари бола доғида куйиб кетибди. — дейишарди.

Ҳайҳот! Бир ҳайвон жонивор боласи доғида шунчалар куйиниб жафо чекаркан, бошингизда мижжа қоқмай тонгларни оттирган, ўзи емай, ўзи киймай, сизни деган мушфиқ онанинг юрак-бағрини нега қора қон қақшатасиз, онабезорлар!

Ўйланг, юрак билан, меҳр-шафқат билан ўйланг, нодон фарзандлар!

Редакцияга мактуб йўллаганларнинг ҳаммаси сизлардан бир оғиздан шуни талаб қилади.

— Онаизорингиз ҳузурига қайтинг. Андижон областининг Балиқчи район, Эски Ҳаққулободлик Қамчибек сингари пушаймон қилиб қолманг.

«Тошкент университети» кўп тиражли газетасининг масъул секретари Мамасиддиқ Тўхтасиновнинг ёзишича, Қамчибек деган ҳамқишлоғи бундан уч ярим йил бурун ота-она даргоҳини тарк этиб кетган. Хатда бундай дейилади:

— Тошкентдалигини эшитиб уни қидирдим. Охунбобоев майдонидаги меҳмонхонада ётиб юришин билдим. Бундан уч ой илгари егмиш уч ёшли отаси «Ўғлим, Қамчибек, қаерларда, кимларга зор-мустор бўлиб юрибсан?! Қамчибекни чақиринглар, охирги марта кўрай, дийдорига тўяй», деб, зор-интизор бўлиб, вафот этди. Қуёш тафтидек ота меҳридан ажради. Буни ҳамқишлоғим Қамчибекка очиқ айтдим. У тошмеҳр бўлса:

— Байбай, отам ўлибдими? — деб қўяқолди. Онаси ҳам хаста. Уни кўриш, пойини тавоф қилиш — Қамчибекнинг муқаддас бурчи. Бироқ, у ҳамон Тошкентда юрибди.

Ҳа, бундай отабезор-онабезорлар халқимизнинг шафқатига умид боғламасалар ҳам бўлади. Чунки халқимиз ўз нури дийдасига, волидасига вафо қилмаган кимсанинг эл-юртга наф келтиролмаслигини яхши билади.

Рустам РАҲМОНОВ.

ГЕРБЛАР ВА БЕЛГИЛАР

Инсоният азалдан рамзларга мойил. Ибтидоий одамлар белгилар билан табиатдаги илоҳий куч, уларга бўлган ўз муносабатларини ифодалашган... Биз ҳозир ҳам қоялар, ғор деворларида қуёш, ой, осмон, сув, шамол оловнинг илоҳийлаштирилган рамзини тез-тез учратиб турамиз.

Одамлар ўзларининг мардлик, жасорат, соддалик, оқ кўнгиллик, яхшилик, донолик сингари инсоний хусусиятларини ва ёмонлик, иккиюзламачилик, қаллоблик, қасоскорлик ҳамда ақлсизлик каби хусусиятларини ҳам ҳар хил белгилар билан ифодалашган.

У белгилар аста-секин айрим кишиларга ҳам уйғунлаштирилиб авлоддан-авлодга ўта бошлади. Масалан, бирон бир кишига жасорат рамзи берилган бўлса, ундан бўлган болалар ва набираларига ҳам шу белгилар қўйилар эди. Натижада наслдан-наслга қоладиган уруғ-аймоқ белгиси пайдо бўлди.

Вақт ўтган сайин герб ва белгилар одат тусига кириб, чалкашликлар ва тушуниб бўлмайдиган ҳодисалар рўй бера бошлади. Бу кўпгина донишманд, баҳодир, жасоратли кишилар кўпайганлиги учун шундай бўлмади. Кўп ҳолларда инсоннинг бир хил хусусияти ҳар хил ифодаланадиган бўлди.

Шу туфайли рамзларнинг тасвирланишини бир системага солиб, улардан фойдаланишга қандайдир қоида ўрнатиш зарурати туғилди. Илмий фан—геральдика [гералдус — ветеран демакдир] шу тариқа вужудга келди.

Тарихчи П. П. Винклернинг «Россия империясидаги шаҳарлар, областлар, губерналар ва посадкаларнинг герблари» китобида бу фан батафсил қизиқарли равишда таҳлил қилинади. Бу китоб революцияга қадар ёзилган бўлиб, ҳозир ниҳоят оз қолган. П. П. Винклер — катта рус геральдикачиси эди. У ўзининг катта китобида Россия империясидаги мавжуд гербларнинг ҳаммасини тасвирлаган. Автор ҳар бир гербнинг келиб чиқиш тарихини айтиб, уларнинг маъносига изоҳ беради.

П. П. Винклер умуман гербларнинг келиб чиқиши, улар тайёрланган буюмлар, гербларнинг формаси ҳақида батафсил гапириб, геральдик ва ногеральдик фигураларнинг аҳамияти, уларнинг гербдаги ифодасини тушунтиради.

Биз П. П. Винклер китобидан ҳайвонлар ва ўсимликлар, ранглар ва металларнинг символик белгиси тафсилини мисолга оламиз. Буни билиш бизнинг давримизда ҳам фойдадан холи эмас.

ҚИЗИЛ РАНГ — қаҳрамонлик, жасорат, мардлик рамзи.

АРҒУВОН РАНГ — қудрат, обрў, куч.

МОВИЙ РАНГ — гўзаллик, мўлоймимлик, улуғлик.

ЯШИЛ РАНГ — ишонч, қувонч, мўл-кўлчилик.

ҚОРА РАНГ — ғам, доколик, итоатлилик.

ҚУЁШ—Адолат, ҳақиқат, ақл, мўл-кўлчилик рамзи.

ОЛТИН — бойлик, адолат, олий ҳимматлилик рамзи.

КУМУШ — поклик, гуноҳсизлик рамзи.

ОҚСУСАР — ҳокимият рамзи.

БУҚА — чорвачилик рамзи. Шунингдек у мўл-кўлчилик, меҳнат ва чидамни ҳам ифодалайди.

АЙИҚ — тадбиркорлик, куч рамзи.

БЎРИ — баднафслик, очкўзлик рамзи.

АРСЛОН — ҳокимият, баҳодирлик, куч, қаҳрамонлик, раҳмдиллилик, оқ кўнгиллик рамзи.

БОЛ АРИ — меҳнатсеварлик рамзи.

БУРГУТ — ҳокимият, ҳукмронлик, оқ кўнгиллик, оч кўзлик рамзи.

ЛОЧИН — гўзаллик, қаҳрамонлик, ақллилик рамзи.

ТОВУС — манманлик рамзи.

ЖАННАТ ҚУШИ—манманлик, оворагарчилик рамзи.

ГРИФ — куч, ҳокимият рамзи.

АЖДАРҲО — куч, ҳокимият рамзи.

ҚАНОТЛИ ИЛОН — ёвузлик ва фитна рамзи.

ИЛОН — эҳтиёткорлик, донолик рамзи.

Шунингдек ИЛОН Енгилмас Георгийга бориб тақалса, ёвузлик рамзи ҳам бўлади. Кулча бўлиб ўралган ИЛОН соғлиқни билдиради. Оғзига думини тишлаб олган ИЛОН абадийликни ифодалайди. Судралаётган ИЛОН ғам, ғаразгўйлик, айрилиқ, ношукурлик рамзи бўлади. Ликопчадан ичаётган ИЛОН эса, шифокорлик рамзи ҳисобланади.

А. ИНГУЛ.

Шаҳар халқига яхши хизмат кўрсатаётган 14-дорихонанинг бригада бошлиғи Элла Парсегова ўз ишини ниҳоятда севади.
Суратда. Элла Парсегова иш устида.

А. Тўраев фотоси.

Яна бир фан доктори

Ленин номли Тошкент Давлат университетининг доценти, филология фанлари кандидати Шавкат Раҳматуллаев «Ўзбек фразеологиясининг баъзи масалалари» деган темада докторлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Тилшунос олим ўзбек тилшунослиги фразеология бўлимининг ҳам илмий, ҳам назарий томонларини очиб бериб, ўзбек тилшунослиги фанига катта ҳисса қўшди, дейди биринчи аппоненти, филология фанлари доктори, профессор Э. В. Севортян.

Бошқалар ҳам диссертация темаси илмий жиҳатдан чуқур ва равон ишланганлигини айтиб ўтдилар. Илмий совет бир овоздан Шавкат Раҳматуллаевга «филология фанлари доктори» деган илмий унвонни беришга қарор қилди.

Т. ХИДИРОВ.

АНОР

Анорнинг киши соғлиғи учун фойдаси ниҳоятда катта. Унда осон ҳазм бўладиган углевод, шакар, шунингдек витаминлар, минерал тузлар бор. Ундаги қанд-шакар моддаси юрак-томир, жигар ва буйрак касалликларига малҳам бўлади, таркибидаги лимон кислотаси эса, овқатни яхши ҳазм қилишга ёрдам беради.

Анор мевасини кишилар қадимдан дори-дармон сифатида истеъмол қилиб келганлар. Анорнинг мевасидан нордон, хушбўй ичимлик тайёрланиб, у цинга, атеросклероз каби касалликлар билан оғриган беморларга берилади. Анорда 8-19 процент қанд моддаси, анчагина С—витамини, темир, лимон ва 5 процент органик кислота бор. Анор меваси қон таркибини тозаловчи, ошқозон иш фаолиятини мустаҳкамловчи, меъда секрециясини кучайтирувчи, бундан ташқари қўтирлар, сариқ сув касали, юрак ўйнаши ва кўкрак касалликларига қарши дори сифатида истеъмол қилинади. Анорнинг илдизи, танаси ва шохларининг пўстлоғи ҳам дори ўрнида ишлатилади.

Пўчоғида ҳам жуда кўп фойдали моддалар бор. Бундан ташқари халқ ветеринариясида анор пўчоғининг майдаланган уни (порошок ҳолига келтирилган) отларнинг бели яраланганда сепилади. Анор пўчоғидан саноатда сариқ бўёқ олинади.

Унинг барги ҳам фойдали. Анор баргидан тахта чой тайёрланади. Анорнинг дори-дармонлик хусусиятларини Абу Али ибн Сино ҳам «Тиб қонунлари» номли машҳур асарида алоҳида кўрсатиб ўтади.

Т. БОЙҚОБИЛОВ,
биолог.

Тошкент вино комбинатида ишлаб чиқарилган бу винолар 1966 йилда бўлиб ўтган халқаро виставкаларда олтин медаль билан тақдирланди.

Д. Муқсинов фотоси.

Шаҳримиздаги Булка—кондитер комбинати бу йил СССР Озиқ-овқат саноати министрлигининг кўчма Қизил байроғини олди. Байроқ комбинат коллективи ишлаб чиқараётган сифатли маҳсулот ва унинг рентабель иши учун берилди.

Суратда: поток линиядан чиқаётган маҳсулотни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

Билиб қўйган яхши

Минг йиллик топилмалар

Бир вақт француз астрономи, математиги ва физиги Пьер Лаплас шундай деган эди. **«Биз ўрганган билимлар чекланган, билмаган нарсаларимиз эса беписёндир.»** Коинот сирларини очиш учун чексиз космос қаърига ракеталар парвоз қилади. Лекин ўзимиз яшаб турган Ернинг ўзида ҳам кўпгина сирру асрорлар яширениб ётибди. Археология шундай бир ракетаки, у асрлар қучоғида биқиниб ётган янгидан-янги ажойиб кашфиётларни бизга олиб келади. Кишилар замонлар оша, ер қатламлари остидан қадимги шаҳарлар қиёфасини очиб, ўтмиш авлодларимизнинг одатлари, турмуш шароитлари ва фаолиятларини ўрганар эканлар, узоқ ўтмиш ва авлодлар билан ҳамнафас бўлган сингари ҳаяжонга тушадилар, ўзлари ажралмас бир қисми бўлган Тарих билан юзма-юз бўлган каби ҳис этадилар. Минг йиллик ўтмиш пардаси орқасида кутилмаган ажойиботларга тўла улкан дунё тургандай бўлади...

Шу сабабли ҳам яқинда Голландиянинг пойтахти Гаага шаҳрида очилган «СССРда археология» ноёб виставкаси чет элда катта қизиқиш уйғотганлиги бежиз эмас. Бу ҳақда СССР фанлар академияси археология институтининг директори Б. А. Рибаков қуйидагиларни ҳикоя қилади:

Виставка бу ерда 20 ноябрга қадар намойиш қилинади. Ундан кейин эса қимматбаҳо экспонатлар Швецария, ГФР, Италия ва Франция томошабинларига кўрсатилади Бундай виставка биринчи марта ташкил этилмоқда. Унда бутун Совет Иттифоқининг ҳамма жойидан коллекциялар тўпланган. Бу ноодатий топилмалар саёҳати ҳаммаси бўлиб бир йилга яқин давом этади.

Гаага шаҳар музейининг ҳар икки қаватида минглаб экспонатлар қўйилган. Улар палеолит (бундан 10 минг йил илгари қадимги тош асри) давридан ўрта асрларга қадар бўлган даврга оиддир.

«Гёрра дарёсининг нариги томонида,— деб ёзган эди қадимги юнон тарихчиси Геродот,— шоҳ мулклари деб аталмиш жойлар бўлиб, у ерда ўзларидан бошқа скифларни қуллар деб атайдиган кўп минглик скифлар яшайди». Бу кўчманчи скифлар (уларни Геродот «шоҳ скифлари» деб атайди.) Қримнинг шарқий қисмида, Дон бўйларидан Азов бўйларига қадар, шунингдек Днепр дарёсининг ўнг қирғоғида ҳаёт кечиришган.

Скифларнинг 2 минг йилдан ортиқ илгариги маданий ва санъат ёдгорликлари бизнинг давримизгача етиб келган. Ноёб идишлар, безаклар, бронза совут, камалак найзаси, темир қилич, кумуш идиш-товоқлар, бронза қозонлар, пичоқ қинидаги безаклар ва қилич қинлари — бу буюмларнинг ҳаммаси тарихий ва бадиий жиҳатдан қиммат-баҳо аҳамиятга эга. Виставкадаги эрамизга қадар дастлабки минг йилликка бағишланган катта марказий залда скиф ва юнонларнинг олтин хазиналари тўпланган. Мана, скиф безакларидан биттаси. Кулча бўлиб ётган қоплоннинг олтин фигураси. Унга ажойиб безаклар ишланган. Киши кафтига сиғадиган кичик буюмда қанчадан-қанча заргарлик маҳорати, қанчалик дид ва бадиий нафосат жамулжам.

Виставкада Днепр бўйи ва Кубандаги скиф қўрғонларидан топилган кўпгина қимматбаҳо топилмалар қўйилган. Томошабинлар диққатини, шунингдек, Тоғли Олтойдаги Пазирик қўрғонидан топилган скифлар даврига оид бошқа ёдгорликлар ҳам ўзига жалб этади. Качонлардир бу қўрғонни сув босган. Натижада қўрғон музлаб, котишмага айланиб қолган. Табиатнинг ўзи яратган бу музхонада минг йиллар давомида ёғоч, чарм буюмларгина эмас, ҳатто ибтидоий одамлар доҳийларининг жасадлари ҳам яхши сақланиб қолган. Аҳоли етакчисининг баданидаги ёзувлар ўқиса бўладиган. Унинг баданидаги ёзувлар безак сингари ишланган бўлиб, кўксидан бошланиб, белигача давом этган, сўнгра эса ўнг қўлига ўтади. Ҳозирги вақтда энг қадимги ҳисобланган жундан тўқилган гилам ҳам жуда яхши сақланган. Афсонавий грифоннинг ёғочдан ўйиб ишланган бош қисми нақадар моҳирлик билан тайёрланганлиги кишини ҳайратга солади. Калласи бургутники бўлган баҳайбат шер кўринишидаги маҳлуқ шундай деб аталган. Қадимги усталар маҳлуқнинг фақат калла қисмини оғзини очиб турган ҳолда ишлаганлар. Маҳлуқнинг бурнидан гўё аланга отилиб турибди. Бу моҳирлик билан чармдан ишланган безаклар, замонлар оша ранги ўзгариб кетган ёғочга зеб бериб турибди...

Заллардан бирида тош даврининг энг қадимий топилмалари қўйилган. Мана, мамонт ҳартумидан ишланган аёл жасади. Бу ноёб асарнинг 40 минг йил илгари ишланганлигига ақл бовар қилмайди. Ҳозирги кунда Воронеж шаҳри жойлашган ерда истиқомат қилган қадимги кишилар энг оддий қуроллар ёрдамида шундай санъат асарини қандай яратган эканлар?

Янги заллар янги замонлардан дарак беради. Эрамизга қадар бўлган VII аср. Бу ерда Кавказдаги энг қадимги давлат ҳисобланган Урарту подшоларининг шахсий буюмлари қўйилган. Ярим метр узунликдаги металл калит. У билан Ереван яқинида қолдиқлари топилган қадимги Тейшебаини қалъасининг дарвозаси очилган. Подшоларнинг кийимбошлари, қалқонлари, чўқморлари, мисдан тайёрланган қадаҳлар. Бу шунчаки идиш эмас, у жарангли овозга эга. Қадаҳнинг ҳар бирига подшоларнинг исми ўйиб ёзиб қўйилган. Ҳозирги вақтда бу ҳатларни ўқиш қийин эмас. Қадаҳлар уруштирилганда, улардан мусиқий майин садо жаранглайди. Тиниқ куй сизни Кавказ водийларида ғолибона юришлардан сўнг қурилган базмлардаги тантаналарга етаклагандай бўлади...

Виставкага қўйилган нарсаларнинг ҳаммаси тўғрисида батафсил сўзлаш мумкин эмас. Бу ерда қадимги Рус даврига оид экспонатлар. Новгородликларнинг ёғочга ўйиб ишланган ёрлиқлари, татар-монгол босқинчиларининг юришлари ва тор-мор этилишларига оид нарсалар, Владимир Мономахнинг Лиюбече ибодатхонасидаги ноёб буюмлари, Москва ва Киевдан топилган заргарлик буюмлари, қадимги бутлар...

Бу бебаҳо хазина, қадимги ноёб буюмлар, ўтмиш асрларнинг ёдгорликлари қаттиқ қўриқланади. Тун бошланиши билан музейда махсус магнит майдони ишга солинади. Экспонатларга бирор жонли мавжудот яқинлашса, хоҳ одам, хоҳ мушук, хоҳ сичқон бўлсин, қулоқни батангга келтирувчи овоз янграйди. Чунки бу ердаги сақланаётган нарсалар археологик топилмаларгина бўлиб қолмай, балки жаҳон маданиятининг, бутун инсониятнинг бебаҳо хазинаси ҳамдир.

Жонли табиат оламида

СЕҲРЛИ ДАРАХТ

Уссурий тайгасида пўкаксиконлар онласига кирувчи Амур бахмали дарахти ўсади. Уни «сеҳрли дарахт» деб аташади. Дарахт чиндан ҳам сеҳрли. Унинг пўстлоғидан босмахона бўёғи, инвалидлар учун протезлар, шиша идиш пўкаклари ясалади. Ёғочидан эса, газмол бўёғи олинади, чиройли мебель ҳам тайёрлаш мумкин. Бу дарахт гуллаган вақтда унинг атрофидан асаларилар нари кетмайди. Улар шира олиб, шифобахш асал тайёрлайди. Хуллас, бахмал дарахти халқ хўжалигида катта аҳамиятга эгадир.

Тайгадаги Красний Яр қишлоғи аҳолиси ҳар йили давлатга Амур бахмали пўстлоғидан кўплаб тонна қимматли хом ашё топширадилар. Дарахт пўстлоғи айни ёз чоғида, дарахт танасига сув югурган пайтда тайёрланади. Пўстлоқ куракуимон ёғоч билан шилиб олинади. Пўстлоқ шилиб олинаётган вақтда унинг танасига шикаст етказилмаслиги керак. Акс ҳолда у қуриб қолади.

Амур бахмали пўстлоқсиз қандай яшайди? У йўқотган пўстлоғи ўрнига янгисини чиқаради. Тўғри, кейинги чиқарган пўстлоқ юпқароқ бўлиб, кулранг қоракўлни эслатади. Тўпланган пўстлоқ дарё бўйига олиб борилади, да, унинг ипсимон толалари олиб ташланиб, прессланади. Шундан кейин прессланган пўстлоқлардан соллар қилиниб, дарё орқали темир йўл станциясигача олиб борилади. Бу ердан, у Хабаровск экспанзит заводига қайта ишлаш учун юборилади.

Пўкак дарахти ихлосмандлари пўстлоғини йиғибгина қолмай, унинг ўзини кўпайтиришга ҳаракат қиладилар. Кейинги вақтнинг ўзида Верхне-Бикинск ўрмон хўжалиги ходимлари 600 минг туп 2 яшар бахмал дарахти ниҳолини ўстира бошладилар. Красний Яр қишлоғининг кўпгина аҳолиси Олон чўққиси остидаги Бикин дарёси водийсида бу ниҳолларни парвариш қилмоқдалар. Орадан бир неча йил ўтгач, бу ерда бахмалзор шовуллаб туради.

Н. ДУНКАЙ.
Приморье ўлкаси.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАРНИНГ ЭСТАФЕТАСИ

Пойтахтимизда «Ленин Учқуни» газетаси ва «Гулхан» журнали мукофоти учун шаҳар мактаблари — спортчилари ўртасида эстафета мусобақалари ўтказилди. Бу курашда шаҳримизнинг 93 та мактаби иштирок этди. Шу мактаблардан 1674 спортчи газета ва журнал мукофоти учун жиддий кураш олиб борди. Спортчилар 18 этапда беллашдилар.

Мукофот учун айниқса 176, 71, 175 мактаблар жиддий даъвогарлик қилдилар. Пионер ёшидаги спортчиларнинг курашида биринчи ўринни 176-мактаб спортчилари эгаллаб, «Ленин учқуни» газетаси ва «Гулхан» журнали мукофоти билан бир қаторда, биринчи даражали диплом ва кўчма вимпел билан тақдирландилар. Иккинчи ўринни эгаллаган махсус спорт интернат спортчилари кўчма вимпел ва иккинчи даражали дипломни қўлга киритдилар.

Катта ёшдаги мактаб спортчилари курашида эса биринчи ўринни махсус спорт интернати спортчилари эгаллаб, Тошкент шаҳар спорт жамиятлари ва ташкилотлари Марказий советининг мукофоти билан бирга биринчи даражали диплом, кўчма вимпел ва хрусталь кубок билан мукофотландилар. Иккинчи ўринни эса 71-мактаб спортчилари қўлга киритиб, иккинчи даражали диплом, кўчма вимпеллар билан тақдирландилар.

Енгил атлетикачилар эстафетаси пойтахтимиз ёшлари орасида истеъдодли, қобилиятли спортчилар борлигини кўрсатди.

Спорт

ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВИ

«Меҳнат» спорт жамиятининг сув ҳавзасида Ўзбекистон ёшлар терма командаси билан Қирғизистон ёшлари терма командаси ўртасида сув полоси бўйича ўртоқлик учрашуви ўтказилди.

Ҳамжиҳатли ўйнаган республикамиз ёшлари меҳмонларни 8:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Бу учрашув Ереванда ўтказиладиган ёшларнинг Бутуниттифоқ мусобақалари олдидан жиддий кўрик бўлди.

«Пахтакор»нинг рақиблари

Мамлакат чемпионати ўйинларининг тугашига 6—7 тур қолди, холос. «Пахтакор» энг кучли олтиликдан ўрин оладими, йўқми, деган савол ишқибозларни ҳамон ҳаяжонга солмоқда. Бунинг учун пахтакорчилар қолган учрашувларнинг ҳеч бўлмаса бештасида ғалаба қозонишлари керак. Ҳамшаҳарларимизнинг «Зенит» билан бугунги учрашувига тўхталишдан аввал, уларнинг ўтган йилги ва шу йил биринчи даврадаги матчлари ҳақида қисқагина гапириб ўтмоқчимиз.

Ўтган йили биринчи даврада «Пахтакор»нинг чарм тўп усталари ленинградликлар майдонида куч синашган эдилар. Марказий ҳужумчимиз Г. Красницкий бу матчнинг ҳақиқий қаҳрамони бўлиб, мезбонлар дарвозасига икки тўп киритган ва ўз командасининг 3:2 ҳисобида ғалаба қозонишини таъминлаган эди. Иккинчи даврадаги учрашувда эса аҳвол бутунлай бошқача бўлди. Ҳамшаҳарларимиз ўз майдонида зенитчиларга 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Бу йил эса «Пахтакор» «Зенит»ни ўз майдонида қабул қилиб, меҳмонлар дарвозасини нишонга ололмай, доғда қолганди.

«ЗЕНИТ» (ЛЕНИНГРАД)

Бугунги матчда «Пахтакор» ўйинчилари «Зенит»нинг СССР спорт мастерларидан В. Данилов, В. Непомилуев, В. Руд, А. Дергачевлардан иборат ҳимоя линиясини бузиб, Л. Белкин дарвозасининг дахлсизлигини буза олармикан? «Зенит» ўйинчилари бу йилги мавсумда 4+3+3 система асосида майдонга чиқмоқдалар. В. Садирин, С. Завидонов каби спорт мастерлари «Зенит»нинг кучли ярим ҳимоя линиясини ташкил этади. В. Садирин ҳам ярим ҳимояда, ҳам ҳужумда юксак техника ва пухта жисмоний тайёргарликка эга бўлган футболчидир. Ҳужум линиясидаги Л. Бурчалкин, В. Гусев, В. Наумов каби маҳоратли тезкор чарм тўп усталари билан ҳам ҳисоблашмай бўлмайди. Айниқса, Л. Бурчалкин — В. Наумовлар гендеми ҳар қандай мустаҳкам ҳимояни бузишга қодирдир. Лекин «Зенит» футболчилари бу йилги чемпионатда ўз талант ва қобилиятларини тўла намоён қилолмаяптилар. Бу салбий томонни фақат уларнинг ҳамжиҳатлик ва коллектив бўлиб ўйнамасликлари билан изоҳлаш мумкин.

«Зенит» — «Пахтакор»нинг ҳар бир учрашувида ишқибозлар доим чиройли футбол намуналарини кўрардилар. Бугунги учрашувда эса ишқибозлар «Пахтакор»чилардан яхши ўйин кўриш ниятидадирлар, албатта.

Нуъмон РАҲИМЖОНОВ.

«ДИНАМО» (КИЕВ) — СССР ЧЕМПИОНИ

Ўтган йилги мамлакат чемпиони («Торпедо» Москва)дан бир очко орқада қолган киевликлар СССР чемпиони бўлишликлари учун озгина қолган эди. Бу йилги футбол мавсумида киевлик динамочилар чиройли комбинацион ўйин кўрсатиб, мана мавсумнинг тугашига 6—7 тур қолишига қарамай, футбол бўйича 1966 йилги СССР чемпиони унвонини қўлга киритдилар.

Бу муваффақият киевлик чарм тўп усталарининг ниҳоятда юксак техника ва пухта жисмоний тайёргарликка эга бўлганликлари туфайлигина қўлга киритилди. Бу йилги учрашувларда киевликлар фақат Москвада маҳаллий торпедочиларга 2:0 ҳисобида ютқазиб қўйдилар, холос. Улар бу йилги футбол мавсумида бир темпда ҳамжиҳатли ўйин кўрсатиб, мамлакатимиз футбол мухлислари олқишига сазовор бўлдилар.

СССР да хизмат кўрсатган тренер, СССР спорт мастери В. А. Маслов бош тренерлик қилган бу коллективда Евгений Рудаков, Вадим Сосниxин, В. Мунтян, Валерий Паркуян каби маҳоратли чарм тўп усталари етишиб чиқди. Бу футболчилар замонавий футболнинг энг яхши намуналарини кўрсатиб, ўз коллективининг чемпион унвонига сазовор бўлишлари учун муносиб ҳиссаларини қўшдилар. В. Маслов «Динамо»нинг дублёрлар составида ҳам кўпгина истеъдодли футболчиларни мамлакатимиз футбол аренасига чиқарди. Украина футбол мактаби ўзининг истеъдодли футболчилари билан фақат мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам катта шуҳрат қозонган. Ҳа, ҳақиқатан ҳам бундай ҳамжиҳатли ва коллектив руҳида ўйнайдиган футболчилар билан фахрлансак арзийди.

Суратда: футбол бўйича 1966 йилги СССР чемпиони унвонини қўлга киритган Киевнинг «Динамо» коллективи.

В. Шадрин фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Фридрих Карл Кауль

ЭЙХМАН ИШИ

АЙБНОМА ВА СУД

Февраль ойининг охирида бош прокурор ҳимоячига «айбловчи билдириш қоғози» топширди. Бу қоғознинг маъноси қуйидагича эди:

Исроил қонунига биноан мабодо жиноятчи ўлим жазосига ҳукм қилиниши эҳтимол бўлса, бу ҳолда ҳимоячига «айбловчи билдириш қоғози» олдиндан топшириб қўйилади. Бу қоғозга биноан жиноят даражаси, қўлланилажак қонун ва айбловчи гувоҳларнинг умумий фикрлари айтилади. Ҳимоячи эса шунга қараб саккиз кун мобайнида айбланувчини ўз ҳимоясига оладими ёки йўқми, шуни ҳал қилади.

Эйхман ишида бу «умумий билдириш қоғози» тўрт саҳифадан иборат эди. Тўрт қисмга бўлиб тасвирланган умумий ҳолатга қўшимча равишда яна шу ҳам айтилган эди-ки, Исроил ҳукуматининг 1950 йил 1 августда нацист жиноятчилари ҳақида чиқарган қонунига мувофиқ Эйхман ўлимга ҳукм қилиниши керак. 1961 йилдан бошлаб кучга кирган қонунга биноан эса, жиноятчи фақат осиб ўлдирилиши керак эди.

«Айбловчи билдириш қоғози» 1961 йил 1 февраль куни айбланувчининг ҳимоячисига топширилди».

Январь ойида чиқарилган махсус қонунга биноан олий суд раиси собиқ СС оберштурмбанфюрерини суд қиладиган суд раисини тайинлади. Бу киши 1913 йил Данциг шаҳрида туғилган олий судья Моше Ландау эди.

Шунингдек икки маслаҳатчи ҳам тайинланди. Булардан бири бир вақтлар Кастнер процессини олиб борган Иерусалим округ судининг раиси Бениамин Халеви эди. Халеви юстиция министрлигининг қаршилигига қарамай бу вазифани ўз зиммасига олишга эришди. У Вайсенфельц (ГДР) да туғилган бўлиб, Берлин, Фрайбург, Готтинген университетларида ҳуқуқшуносликни ўқиган эди.

Иккинчи маслаҳатчи — Тель-Авив округ судьяси Ицхак Раве ҳам Германияда туғилган. 1933 йилгачаёқ Исроилга эмиграция қилинган эди.

Бош прокурор Гидеон Хауснер 1916 йилда Львовда туғилганди. Унинг отаси «Яҳудийлар давлати» китобининг автори Теодор Герцлнинг собиқ секретари бўлиб, Львов шаҳрида бош раввинлик қиларди. Гидеон Хауснер 1927 йили ўз ота-оналари билан Фаластинга кўчиб келган эди. У 1942 йили Иерусалимдаги яҳудийлар университетининг ҳуқуқшунослик студиясини битирди. Шундан сўнг вақтинча адвокат бўлиб ишлади. 1960 йил 1 июлда бош прокурор қилиб тайинланди.

Иерусалимда ўтказилажак суднинг техник тайёргарликлари анча эрта бошланди. Шаҳар марказидаги Беет Хаам — «халқ уйи» суд ўтказиладиган жой қилиб танланди. Суд процесси яқинлашган сайин Ғарбий Германиядагилар ўзини қўйгани жой тополмай қолаверди. Канцлер Аденауер икки йилдан бери бундай мажлислардан ўзини олиб қочиб юрганига қарамай 11 март куни Бонида матбуот конференцияси ўтказди ва Эйхман процесси ҳақида ўз мулоҳазаларини билдирди.

Бу матбуот конференциясида Аденауер «Исроил судьялари ҳам, Исроил ҳукумати ҳам судни намойишкорона ўтказишдан манфаатдор бўлмаса керак» деб умид билдирди.

Лекин у ўз умидига жуда ҳам қаттиқ ишонмаган бўлса керак, уларни амалга ошириш учун ҳар томонлама уриниб кўрди. У Исроил ҳукуматига Ғарбий Германия ҳар доим сахийлик билан моддий ёрдам бериб келганини, «ҳар иккала томон ҳам зарар кўрмаслиги» лозимлигини беҳаёларча очиқ-ойдин айтди. Унинг фикрича, энди «Исроилнинг инсофи қанчалик эканлигини» Эйхман процессига қараб билса бўлар эди. Ниҳоят у «бундан бир ярим йил илгари Нью-Йоркда Бен Гурион билан дўстона муносабатлар ўрнатганлиги бежиз эмаслигини» ҳам тўкиб солди.

Бора-бора унинг гаплари янада беҳаё тус ола бошлади. «Немис халқи ўртасида, дер эди Аденауер, ҳақиқий нацистлар сони унчалик кўп эмас эди. Уларнинг кўпчилиги яҳудий гражданларга ёрдам беришни ўзининг вазифаси деб биларди». Унинг фикрича, агар иш чуқурроқ текширилadиган бўлса, Гитлер немис халқини ҳам яҳудийлардан кўра камроқ қийнамаганлиги маълум бўлади. «Нацистлар яҳудийларга қанчалик зулм қилган бўлса, немисларга ҳам камида шунчалик зулм қилган...».

Исроилнинг «Едиот Хадасхот» номли марказий газетаси Аденауернинг бу шармандаларча гапидан ғазабланиб, ҳақли равишда шундай деб ёзган эди: «Бу гаплардан кейин томирларда қонимиз қотиб қолди».

Ғарбий Германиянинг АҚШ даги элчиси Греве ҳам Эйхман процесси муносабати билан ўз фикрини расмий равишда эълон қилишни лозим деб топди. У бу процессда америкаликларни ҳозирги Германияга нисбатан адолатли муносабатда бўлишга чақирди. «Бизлар иттифоқчилар бўлиб қоламизми ёки Германиянинг бир вақтда келтирган зарарлари учун ҳали ҳам аразлашиб юраверамизми, ана шуни аниқлаб олишга тўғри келади» деди у.

Эйхман ишининг асосий муҳокамаси бошланишидан олдин қамоққа нацист терговининг қурбонлари бўлган кишилардан уч гувоҳ киритилди ва жиноятчи билан юзлаштирилди...

Эйхманни ғоят эҳтиёткорлик билан граждан судьясига топширилди ва жиноятчи ўз ҳимоячисининг маслаҳатига биноан гувоҳларнинг даъвосини рад этганлигини билдирди.

Шундай қилиб, ишнинг асосий қисми муҳокама қилинадиган муддатни аниқлаган кун — 1961 йил 11 апрель етиб келди:

СУД БОШЛАНДИ

Иерусалим, 1961 йил 11 апрель, сешанба куни: эрта тонгдан бошлабоқ Беет Хаам биноси атрофидаги сим тўсиқлар ёнида юзлаб одамлар тўплана бошлади. Ўрта асрлар нусхасидан андоза олган, кенг гардишли шляпалар кийган, чаккаларидаги оқ оралаган сочлари, ажин босган юзлари кўриниб турган чоллар, оппоқ ёзги кўйлак кийган аёллар, оқ спорт кўйлагининг енгини қайириб олган ёш йигитчалар, чўкинган пайтда кийиладиган қора шапкачаларни бошига илиб олган эркаклар — хуллас кийими ҳам ёши ҳам ҳар хил одамлар бетоқатлик билан тўпланиб туришарди.

Ўрта аср ва ҳозирги замоннинг, ўтмиш ва бугунги куннинг вакиллари халқ уйининг сим тўсиқлари ёнига борган сайин қаттиқроқ қисилиб келар, отлиқ ва пиёда полиция сафларини ёриб ўтгудай бўлар эди.

Ичкари киришга рухсатнома олишга муваффақ бўлган кишилар ҳам саф тортиб икки қатор полициячилар ўртасидан ўтар, ичкарида эса уни ёғоч будкаларга олиб кириб, яна текшириб кўришарди. Унинг чўнтагида бирон бир қурол ёки взрывчатка бўлмасин деган ниятда ҳаммаёғини тинтиб чиқишарди.

Барча текширувлардан ўтгандан кейингина у радио ва газета мухбирлари тўдалашиб турган хонага киришга рухсат олар эди.

«...бу журналистларнинг жиннихонаси эди. Бу ерда миш-миш гаплар бир нафас ҳам тинмасди. Бу ерга бутун дунё ўзининг энг яхши публицист ва журналистларини юборган. Юзлаб жажжи столлар, юзлаб ёзув машинкалари ва радиотрансляцион аппаратлар тикилиб ётган бу хона дўзахнинг ўзини эслатади». Исроил газеталари Беет Хаамда бу соатда авж олган воқеаларни мана шундай деб тасвирлайди:

— Бу дақиқада бутун дунё Иерусалимга тикилиб турганлиги, Эйхман процессининг бошланишини ғоят асабий бир диққат билан кузатаётганлиги шубҳасиз эди.

Соат тўққизга яқин доктор Серватиус адвокат ва секретарь қиз билан кириб келади. Ғарбий Германия мухбирлари тўдаланиб, уни ўраб олишади. Доктор бугун сўзга чиқадими? Қандай масалаларни ўртага ташлайди? Эйхманнинг ўзи жавоб берадими? Бундай саволлар қалашиб кетди. Лекин адвокат Серватиус бир оғиз ҳам гапирмас, асабийлик билан ҳадеб қўл силтар эди. У «матбуотдан жонидан тўйганлиги»ни айтиб ўзи учун ажратиб қўйилган иш жойига бориб ўтиради.

Соат бир неча минут кам тўққиз бўлганиди. Ўқ ўтмайдиган ойнаванд кабинага солинган Эйхманни ичкарига олиб киришади. Зал аллақачон лиқ тўлган эди. Серватиус хотиржам, ҳатто бепарводек кўринарди. У стулга ўтиришдан аввал залга бир қараб қўйди. Шундан кейин наушникларни текшириб кўрди. Ниҳоят стол устида ётган бир тўда актларни кўздан кечира бошлади.

Роппа-роса соат тўққизда уч судья кириб келди. Маслаҳатчи Хавели суд раиси Ландаунинг ўнг томонига, иккинчи маслаҳатчи Раве эса чап томонига ўтирди.

— Сиз айбланувчи Адольф Эйхманмисиз? — сўради раис айбланувчига қараб.

— Худди шундай! — бу — Эйхманнинг суд залида айтган биринчи калимаси эди.

(Давоми бор).

(ДАВОМИ. Боши газетанинг 8—30 октябрь ва 2 ноябрь сонларида).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ҲОДИСА

БЕЗОРИНИНГ ҚИЛИҚЛАРИ

Строительная кўчасидаги 14-«а» уйда додвой кўтарилди. Буни эшитиб қўшнилар дарҳол югуриб келишди. Тўполоннинг сабабчиси бу сафар ҳам ҳаммага отнинг қашқасидек маълум бўлиб қолган безори Иван Прокофьевич Евдошенко эди...

Воқеа шундай бўлган. Евдошенко ўзи бирга яшаётган аёл Мария Зубович уйда йўқлигидан фойдаланиб квартирага кирган. Уй рўзғор буюмларини олиб чиқиб сотмоқчи бўлган. Шу пайт унинг устига Мария Зубович кириб келди. Додвой солиб қўшниларини ёрдамга чақирди.

Қўшни Юрий Деменьтев дарҳол ёрдамга чиқди. Пичоқ кўтарган Евдошенкони огоҳлантириб, мудҳиш ишидан қайтармоқчи бўлди. Евдошенко Дементьевга пичоқ олиб югурди. Деменьтев чаққонлик билан унинг қўлидан пичоқни тушуриб юборди. Энди хуружга кирган безори ўз қаршисидаги кишини стул билан урмоқчи бўлди. Аммо у ўз ниятига эриша олмади.

Дементьевнинг қўлини ярадор қилган пайтда участка вакилининг ёрдамчиси Мунаввар Иброҳимов кириб келди. Евдошенко милиция ходимларига ҳам ташланиб, уларни куракда турмас сўзлар билан ҳақорат қила бошлади. Қўшнилари Ким, Валентина Коҳаева, В. Журавлева ва Дементьевларни ҳақорат қилди.

Жиноятчини Қўйлиқ милиция бўлимига олиб келишди. Милиция бўлимида ҳам у ўзининг ҳақоратларини тўхтатмади.

Ҳаммани ҳақорат қилиб, безовта қиладиган Иван Прокофьевич Евдошенко ким ўзи? Бу шахс биринчи қарашда забардаст полвонни эслатади. Кўрган киши бирор ерда ишлайдиган яхши ишчи бўлса керак деб ўйлайди. Аслида эса, у бир жойда кўп турмайди. Ҳар ерга кўчиб юради. Безорилик унга йўргакда теккан дард бўлса керак.

Евдошенко 1950 йили Ўш шаҳар судининг ҳукми билан беш йил ҳуқуқдан маҳрум қилинган. Қамоқ муддатини тамомлагач, оиласига бориб, ёрдам беришдан бош тортган. Қизи Натальяга 1960 йилдан буён нафақа тўлашдан қочиб, бирор ерда паспорти қайд этилмаган. Кўчиб юргани-юрган.

У 1966 йилнинг июль ойидан буён Тошкент қурилиш бошқармасининг 5-механизация участкасида экскаваторчи бўлиб ишлайди. Тўрт ойлик иши вақтида маъмурият томонидан бир неча бор жазоланган.

Безори Евдошенко бу сафар жазодан қутилиб кета олмайди. Ўз қилмиши учун одил суд олдида жавоб беради.

Ш. БОЙМАТОВ,
милиция младший лейтенанти.

ЙЎЛ-ЙЎЛАКАЙ

КЕЧКИ ГЎШТ БОЗОРИ

Хизматдан қайта туриб, комсомол кўли томон юрдик. Кичик темир йўли ёқалаб, ўзаро суҳбат қуриб кетяпмиз. Театрнинг ёзги биноси олдидан нари ўтиб, тумонат йиғилган жойга рўпара бўлдик. Бир тўда бўлиб турган одамларни кўриб, ўзимизча «бирон нарса бўлаётгандир» деб, улар олдига бордик.

Боришга бордигу аммо «ажойиб» бозор устидан чиқиб қолибмиз.

Мана, 15-16 ёшларга борган бир бола велосипедда гўшт олиб келиб, ўз харидорларига чаққон ўтказяпти. Яна бир бола «доимий» харидорига салкам икки челак ҳасиб ўтказиб, нақд пулини санаб оляпти. Бир хотин эса, қарт думба деб олиб келган ёғни мақтаяпти.

Комсомол кўлининг «Меҳнат» сув станцияси орқасидаги кичик темир йўл ёқасида ҳар куни гўшт бозори бўлар экан. Кимдаким гўшт олмоқчи бўлса, овора бўлиб, бу ерга келиб юрмасин.

Бу кечки гўшт бозорининг сотувчиси ҳам харидори ҳам маълум кишилар. Ҳасиб, ёғ, гўштни бу сотувчилари кимлар дерсиз. Бу олғирлар гўшт комбинатининг қоровули билан келишиб, қушхонани ўзлариники қилиб олишган. Хушларига келганча гўшт, ёғ, ҳасиб олиб чиқиб, боғ ичида кечки бозор қилишади. Бу ернинг харидорлари ҳам маълум. Бу харидорлар аввало олиб сотарлардир. Шунинг учун ҳаром гўшт емайман десангиз зинҳор бу бозорга кела кўрманг.

Шуниси қизиқки, Чилонзор район милиция бўлимининг ходимлари, бу бозордан хабарлари бор. Аммо шу пайтгача бу ўртоқлар бозор билан «муросаю мадора» қилиб келишяпти.

О. САИДАМИНОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

3 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — М. Горький. «Бўронқуш ҳақида қўшиқ». 18.30 Концерт. 19.20 — Татар куйлари 20.00 — «Чирчиқ одимлари» (рус.). 20.15 — Қурувчилар учун эшиттириш ва концерт (рус.). 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — «Зенит» (Ленинград» — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида футбол. 22.45 — В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар (рус.). 23.20 — Дам олиш кечаси. 00.01 — Рус куйлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Бирюков. «Югославия темаларидаги сюита». 19.30 — Ёшлар ижоди. 20.10 —Опералардан парчалар. 20.50 — «Денгиз тўлқинланганда» (рус.). 21.00— Концерт (тож.). 21.30 — Дўстлар эстрадаси.

Телевидение

3 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Ёшлар учун.** 18.50 — **Ленин Швейцарияда.** 19.35 — **Туркманистон рассомлари.** 19.55 — **Кишилар, фактлар, воқеалар.** 20.30 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар.** 20.50 — **Кронштадт** (ҳужжатли фильм). 21.20 — **Король Королю** (кинокомедия).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Кинофильм** (болалар учун). 17.35— **Рассом Максим Гаспарян. Устоз ва шогирд** (ҳужжатли фильмлар). 17.55 — **Украина-Тошкентга.**

Ўзбек тилида: 18.25 — **Замондош** (телеочерк). 18.50 — **Узоқ умр кўриш сирлари** (ҳужжатли фильм). 19.50 — **Тошкент янгиликлари.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/XI да **Парвона**, 4/XI да **Сарвқомат дилбарим.**

Кинотеатрларда

3 НОЯБРДА

Уруш ва тинчлик — САНЪАТ САРОЙИ (икки қисмдан иборат 1-серия, кеч соат 6-15 минутда).

Она қалби — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», САНЪАТ САРОЙИ, «МИР» (кечқурун), «ДРУЖБА», (1-залда тоқ соатларда), «СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Сўнгсиз можаро — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 9 да).

Излайман — «ВОСТОК», НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Яков Свердлов — СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун), «ДРУЖБА» (2-залда кечқурун).

1967 йил январь ойидан «ОГОНЁК» ЖУРНАЛИ ТИПИДА ойлик ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий, безакли

«ГУЛИСТОН»

ЖУРНАЛИ
ўзбек тилида
ЧИҚА БОШЛАЙДИ

Обуна баҳоси: 1 йилга — 3 сўм 60 тийин, 6 ойга — 1 сўм 80 тийин, 3 ойга — 90 тийин.

Журналга обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа бўлимларида, шунингдек корхона ва ўқув юртларидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти.

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбек тилида чиқадиган

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ"

ва рус тилида чиқадиган

„ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ"

НОМЛИ КЕЧКИ ГАЗЕТАЛАРГА ТУРЛИ ХИЛ

ЭЪЛОНЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Правда Востока кўчаси 26-уй. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти. 3. қават 79-хона (якшанба кунларидан бошқа ҳар куни кундуз соат 2 дан 4 гача).

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ва «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» газеталарига 1967 йил учун обуна давом этмоқда. «Союзпечать» конторалари ва алоқа бўлимларида бу газеталарга обуна чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Обуна баҳоси бир йилга 6 сўм.

ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

3 НОЯБРЬ, 1966 ЙИЛ. Р. 08886. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 2891.